

FÅGLAR

i Närke

#1 2025 Från starten #189

Ibland får skådaren ändra förväntningarna

Våren är här och förväntningarna inför de kommande månaderna är stora för oss fågelskådare och naturintresserade. En del förändringar på grund av klimat, miljö och flyttfåglars ändrade beteende ökar nyfikenheten om hur det blir denna vår.

NÄR DU LÄSER det här har redan den första lärkan, tofsvipan och andra vårtecken som till exempel blåsippan och tussilago rapporterats sedan veckor tillbaka.

I början av maj blir det en härlig båttur i Stockholms skärgård tillsammans med Stockholms Ornitologiska Förening. Och i slutet av maj en NOF-resa till Österlen. Båda resorna är populära och är nog fullbokade vid det här laget.

Det kommer också finnas en stor mängd av guidningar och vandringar att välja på under de närmaste månaderna. Det gör att jag som ordförande med stolthet kan glädjas åt vad vår förening kan erbjuda både medlemmar och andra intresserade.

EN ANNAN förändring är det hastiga beslutet av Länsstyrelsen i Örebro län om att inte längre finansiera avledningsutfodringen av sångsvan och gäss vid Tysslingen. Beslutet/Informationen, som meddelades två dagar innan Svanfestivalen skulle dra i gång, väcker en hel rad frågor. Vilket underlag fanns till beslutet? Varför var det bara lantbrukarna som tillfrågades inför beslutet? Hur ska förändringen utvärderas?

När du läser det här är svanrasten över för denna säsong. Svanfestivalen i Tysslingen är en naturfest för många: man räknar med att cirka 10 000 personer besöker Tysslingeområdet varje vår. Det är den i särklass mest omfattande naturturismen i länet. Nu ställer Länsstyrelsens beslut till det för alla verksamheter som förberett denna naturfest; en av dem som drabbas är till exempel Tysslingens Naturcenter.

MÅNGA BESÖKARE kommer säkert att vara besvikna över att inte få den fina upplevelse man är van vid med att ha svanar och gäss på nära håll. Risken på sikt är att ett stort antal inresta besökare uteblir och därmed försvinner också inkomsterna från denna omfattande naturturism.

Fanns det verkligen inget alternativ för Länsstyrelsen? Hade man inte kunnat besluta att finansieringen av avledningsutfodringen skulle upphöra nästa år. Då hade lantbrukarna förhoppningsvis blivit tillfreds, och alla andra berörda hade fått en rimlig möjlighet att ställa om sina verksamheter.

Då hade man också fått möjlighet att göra en ordentlig utvärdering av vilka effekter upphörande av utfodringen har. Länsstyrelsen hade fått tid att engagera några som skulle kunna göra en grundlig vetenskaplig utvärdering av beslutet. Det hade hela Fågelsverige varit intresserade av. Nu ska Länsstyrelsens egen personal utvärdera sina egen verksamhet. Hur trovärdig blir den utvärderingen?

MIN STÖRSTA invändning mot Länsstyrelsens beslut (om det nu är ett beslut?) är ändå bristen på öppenhet. Det är bara några få – vi vet inte hur många – som fått möjlighet att yttra sig. Normalt sett brukar ett myndighetsbeslut kommuniceras med fler berörda, som också får vara med att yttra sig inför beslutet, men inte den här gången. "Varför?" kan man fråga sig.

MED DET SAGT önskar jag er alla några månader av härliga skådarupplevelser. Kikare på! Och spänn öronen!

Anders Nydahl
Ordförande, NOF

I DET HÄR NUMRET

06–08

Bengt A. skådar hemmavid

10–13

Då kommer tropikflyttarna

16–17

Så länge rastar svanarna

OMSLAGSFÅGELN:

Stenskvätta,
Oenanthe oenanthe

Stenskvättan är en 14–16,5 centimeter lång fågel med ett vingspann på 26–32 centimeter. Den står ofta mycket upprätt med kroppen och knixar med kropp och stjärt. Den svarta näbben är tunn, vass och rak med en smal upphöjd kant mellan näsborrarna. Stenskvättan är en väl spridd art i Skandinavien och förekommer ända upp på kalfjället. Stenskvättorna ansågs fram tills helt nyligen, liksom bland andra buskskvättor och rödstjärtar, vara små trastar. DNA-studier visar dock att de är marklevande flugsnappare (Muscicapidae), och förs därför numera till den familjen. Trenden är tydlig, den minskar i antal. Par i Sverige: 29 000. Par i Närke: 1 000

Akvarell (detalj): Staffan Ullström.

MER INTRESSANT ATT LÄSA I DETTA NUMMER:

LEDARE: FÖRÄNDRINGARNAS TID	02
NU FÅR NOF FLER MEDLEMMAR	04
VAR FEMTE GÅS SKADSESKJUTEN	05
NAMNBYTE BLIR ÅRETS SNACKIS I NOF	09
LARS PRISAS SOM "ÅRETS GULSPARV"	14
STARE OCH BJÖRKTRAST MINSKAR I LANDSKAPET	15
MER FAKTA OM VINDKRAFT OCH FÅGLAR	18–21
FLER PILGRIMSFALKAR I CENTRALA ÖREBRO	22
OBSAT OCH BERGUVEN	23–25
FÖRENINGSNYTT	26–27
SUMMERING AV ÅRETS ARTRACE	28
MÖTEN OCH EXKURSIONER	28–29
DOMHERREN VINNARE VID FÅGELBORDEN	30
KLANTDUELLEN: MISSLYCKADE SKÅDARE MÖTS	32

Välkomna, nya medlemmar!

■ Tack för att DU valt att bli medlem i Närke Ornitologiska Förening! DITT medlemskap är ett viktigt bidrag till fågelskyddet i vårt landskap.

Inom NOF jobbar vi med en rad åtgärder som gynnar fågellivet: vi inventerar, vi bygger bolådar till berguv och pilgrimsfalk, boplattdor till duvhök och hornugglor samt holkar till många andra fågelarter.

Som medlem i NOF får du förstas föreningens fina tidskrift, **Fåglar i Närke**, hem i brevlådan fyra gånger om året.

Vi växer stadigt när det gäller antalet medlemmar i vår livaktiga förening, i år hoppas vi kunna passera **1 000 medlemmar**.

NOF är föreningen för fågelintresse, fågelskydd och fågelforskning.

Välkomna!

Här är de senaste som valt att bli medlemmar i NOF:

Åsa Eriksson Nylin, Hallsberg
Åke Hammarström, Örebro
Sofia Avellaneda Fagerlind, Vintrosa
Elsa Avellaneda Tena, Vintrosa
Erika Avellaneda Tena, Vintrosa
Sergio Tena Vasco, Vintrosa
Eva Dalin, Örebro
Gunnel Karlsson, Garphyttan
Joakim Nilsson, Örebro
Margareta Esplund, Örebro
Cina Axelosie, Glanshammar
Gunnar Hultström, Molkom
Catarina Lundblad, Molkom
Lara Mesic, Hallsberg
Jan Edholm, Hallsberg
Harriet Widholm, Kumla
Ulf Widholm, Kumla
Kjell Kvik, Kumla
Lahja Nissi, Örebro
Mailis Sjökvist, Karlskoga.

Fler och fler fördelar när **NOF** blir en del av **BirdLife** Sverige

ÖVERGÅNGEN för NOF att bli en del av BirdLife Sverige har inte gått helt smärtfritt.

– Men fördelarna överväger och det blir bättre och bättre, säger Anders Nydahl, ordförande i Närke Ornitologiska Förening.

Som de flesta känner till är NOF numera en integrerad del av BirdLife Sverige. Tanken från början var att tre–fyra regionala föreningar om året skulle gå över till det samlade Fågel-Sverige. Som en del i den förändringen skulle riksföreningen också ta över ansvaret för ett gemensamt medlemsregister. Men hela 16 (av totalt 25) regionala föreningar beslutade sig snabbt för att ingå i Kedjan, och det blev under året ett stort tryck på dem som jobbar med administrationen i BirdLife.

– Det var minst sagt lite rörigt i början och svårt att få besked, berättar Anders Nydahl som också varit ansvarig för NOFs medlemsregister.

– Bland annat dröjde det innan det blev klart

hur NOF-arna skulle betala sin medlemsavgift. Anders Nydahl säger att det börjar ordna upp sig och att alla rutiner fungerar. För NOF är största fördelen att föreningen sagt upp avtalet med det tidigare medlemsregistret Membit, som kostade 15 000 kronor om året. Det blir fortfarande en kostnad för medlemsregistret, men det handlar nu om 2 000 kronor om året.

– Det nya medlemsregistret är mycket effektivare och vi i NOF får mycket bättre koll på våra medlemmar. På sikt kommer vi också att få tillgång till e-postadresser och mobilnummer. Det gör att vi får ännu fler möjligheter att nå våra medlemmar, säger Anders.

En annan fördel är att NOF också kommer närmare BirdLife Sverige när det gäller gemensamma arrangemang och kampanjer. Ett sådant exempel är den konferens som BirdLife arrangerade under hösten i Örebro och som handlade om hur man ska nå fler ungdomar.

– Det kanske bara är en känsla, men det är en bra sådan. Nu är vi på riktigt inte bara en del av hela BirdLife Sverige, utan också av BirdLife International, säger Anders Nydahl.

LIVAT VID HOLKEN. Från vänster: Kenth Lindmark, Micah Tegevi, Anita Björk, Mats Karlsson, Lars Carlsson, Carin Gustavsson, Peter Åslund, Karin Jönsson, Kent Halttunen och Monica Haglund. I främre raden: Fyra uggleholkar.

Nu kan vi bygga allt från småfågel- till uggleholkar!

■ Under tre kvällar i januari och februari har NOF arrangerat en praktisk kurs att snickra olika typer av fågelholkar. Kursen arrangeras tillsammans med föreningen Hantverket och Studieförbundet.

Under ledning av Kent Halttunen och Peter Åslund har deltagarna lärt sig att bygga många olika typer av holkar, bland annat småfågelholkar, starholkar, knipholkar och uggleholkar.

Var femte undersökt grågås skadeskjuten

EN STOR ANDEL av undersökta grågäss var skadeskjutna, visar en ny studie av gäss fångade i bland annat Oset och Kvismaren. De hade ett eller flera hagel i kroppen.

HAGEL har hittats i kroppen på 21 procent av de grågäss som forskarna undersökt i en ny studie. Gässen har alltså träffats av hagel när de utsatts för jakt men inte dött av skadorna.

Fredrik Bergman, instruktör inom gåsjakt för Svenska Jägareförbundet i Örebro, menar att det här är oacceptabelt.

– Att var femte gås skadeskjutits är en för hög siffra. I värsta fall finns det dessutom ett mörkertal, säger Johan Månsson, forskare på SLU i Grimsö.

– Vår studie fångar bara upp de gäss som överlever, det är möjligt att skadade gäss klarat sig en tid men sedan dött av sina skador, fortsätter han.

Inom Svenska Jägareförbundet har man nu startat utbildningar för en annan typ av gåsjakt som innebär färre skadeskjutna gäss.

– Man lockar ner gässen med hjälp av bulvarer medan jägaren ligger under ett skyddsnät. På så sätt kommer man nära gåsen och jakten blir säkrare, berättar Fredrik Bergman.

– Att jaga när gässen flyger in till sina nattkvarter i skymningen eller tidigt på morgonen är ibland vanskligt. Dels kan det bli långa avstånd och det finns risk att det bli fel art som skjuts.

De senaste decennierna har antalet grågäss ökat kraftigt på grund av ett intensivt jordbruk som erbjuder gässen mat året runt, minskad jakt och ett mildare klimat. När de betar på åkrarna kan skörden minska väsentligt och det kan också bli ett högt tryck på vegetationen i våtmarkerna.

– Det finns önskemål om att öka jakttrycket eftersom grågäspopulationen blivit väldigt stor, och vår studie är viktig eftersom den visar de problem som finns med jakten idag.

– Om lidandet inte ska öka så behöver antalet skadeskjutna gäss minska kraftigt, säger Johan Månsson.

Forskarna fångade grågäss på tre platser i Sverige: Örebro, Hudiksvall och Nyköping. De försåg gässen med ringar och sändare för att studera deras rörelser och undersökte hur jakten påverkar dem. Med hjälp av en portabel röntgen undersökte de gässen direkt efter fångsten för att se om de bar på hagel, och sedan släpptes de fria.

Enligt resultaten bar 21 procent av de 176 röntgade gässen på inbäddade hagel, i genomsnitt två hagel per fågel.

Det fanns dock regionala skillnader; frekvensen var dubbelt så hög i Nyköping och Örebro, cirka 25 procent, jämfört med Hudiksvall, där den var cirka 12 procent.

På röntgenbilden syns de inbäddade haglen i den undersökta grågåsens kropp.

Utbilda dig till fågelguide

■ **Tycker du det är roligt att träffa människor och prata om fåglar? Då har du chansen att bli fågelguide. Initiera spontanskådningar via sociala medier och få råd och vägledning om detta. Om du redan är guide, anta utmaningen och utveckla din guideteknik.**

Närkes Ornitologiska Förening arrangerar tillsammans med BirdLife Sverige en tvådagarskurs där du lär dig bli en bättre fågelguide. Utbildningen sker den 12–13 april i Oset och Rynningevikens naturreservat i Örebro.

Utbildningsledare är Kajsa Grebäck, som har utbildat NOF-guider vid flera tillfällen. Under utbildningen får du utveckla pedagogiken och ledarskapet som en guide behöver för att göra en guidning till ett äventyr och fin upplevelse.

Kostnad: 300 kronor för NOF-medlemmar (ordinarie pris 700 kronor, NOF går in och betalar mellanskillnaden). Då ingår förmiddagskaffe, lunch och eftermiddagsfika båda dagarna. Anmäl dig via Studieförbundet.

Stabilt örnantal i Mellansverige

■ **Den 1 mars gjordes den årliga örnräkningen runt Hjälmaran och Mälaren, organiserad av Fältstationen Rördrommen utanför Strängnäs.**

267 personer deltog i räkningen från 90 olika observationsplatser, från norra Vättern i väster, runt Hjälmaran och Mälaren till Stockholm och Mörkö i öster. 275 havsörnar och två kungsörnar sågs mellan klockan 10 och 12.

Runt västra delen av Hjälmaran observerades fyra havsörnar vid Venastugan, fyra vid Kvismaren, fyra vid Finnhamaren, två vid Engelbrektsholmen, två vid Yxnäsa udde, en vid Äsön och en vid Tysslingen.

Årets resultat visar på en stabil nivå på antalet örnar i området. Fältstationen Rördrommen har räknat örnar i området sedan 1999. Vädret under räkningen: Svag vind, moln och dis, fläckvis tät dimma i början av förmiddagen. I hela området var sjöarna isbelagda, utom vid strandkanterna.

BENGT ANDERSSON
gillar det enkla i fågelskåd-
ning: att se och höra
fåglarna är en fröjd. Han
skådar gärna nära hemmet
när han tar promenader,
från kajaken eller cykeln.

Ålder: 56 år.

Bor: Hyresradhus i Svartå.

Familj: Två utflugna barn, 23 och 27 år.

Gör: Jobbar deltid i ett litet verkstadsföretag i Laxå.

Intressen: Fågelskådning, träning, hängiven medlem i Svartå IF och engagerad i Metodistkyrkan i Laxå. Statistiknörd.

Övrigt: Avgående styrelsemedlem i NOF. Har ansvarat för försäljning och verksamhetsutveckling (tidigare även remisser).

Svåra olyckan fick Bengt att hitta tillbaka till fåglarna

OLYCKAN FÖRÄNDRADE hans liv. Men allt var inte negativt. Tack vare rehabiliteringen tog Bengt Andersson upp sitt gamla ungdomsintresse – och blev en mycket engagerad fågelskådare.

TEXT: CHARLOTTA TIDEMAN FOTO: ARNE LUNDH

Ekoskådning är den perfekta formen av fågelskådning för Bengt Andersson. På nära avstånd finns härliga naturområden som kan nås antingen till fots, på cykel, skidor eller med kajak.

I dag har Bengt flyttat tillbaka till Svartå där han är född och uppvuxen. Där finns små sjöar och stora skogar. Samhället Svartå ligger precis i kanten av södra Kilsbergen med sina speciella fågelarter. Den natur han är van vid men också överraskas av.

– Eftersom jag är ute väldigt mycket, så ser jag också mycket och lär mig hela tiden nya saker. Man blir aldrig fullärd som fågelskådare.

– Det är klart att man inte upplever vadarfåglar så ofta här, men har man lite tur så kan man upptäcka en strandskata som flyger över himlen, skrattar Bengt.

Målet 100 tomtkryss i år?

Läget på det lilla radhuset där han bor är heller

inte fel, tomtkryssandet går alldeles lysande. Just nu är han uppe i 92 kryss och han hoppas kunna nå 100 tomtkryss under 2025.

– Jag har hört storlom, orre och nattskärra från tomten. Och jag föredrar tomtlistan före de andra listorna, har inte ens riktigt koll på hur många kryss jag har, säger han.

– Däremot rapporterar jag allt väsentligt på Artportalen, eftersom jag gillar statistik och tycker det är ett viktigt för bland annat fågelskyddet.

Frågar man Bengt specifikt om han skulle kunna tänka sig att anstränga sig lite extra för någon fågel, så kryper det fram att han faktiskt redan har gjort det:

– Som många andra följde jag rapporteringen om rubinnäktergalen som sågs i Vänersborg för några år sedan. Det är en önskefågel för alla fågelskådare att ha på sin krysslista. Till slut gjorde jag som alla andra och satte mig i bilen, och den 21 november 2021 kunde jag pricka av den.

Fick fågelbok

Intresset för fåglar har Bengt med från barn- domen i Svartå.

– Det började redan i sju-åttaårsåldern när jag fick en fågelbok av mamma. Hon kunde många fågelbordsarter och uppmuntrade mig att vara ute och titta och ta reda på mer om fåglarna i trakten.

Fågelboken blev inkörspporten och intresset ökade efter uppmuntran från en morbror och en biologilärare i högstadiet.

– Sen fick jag kontakt med Lennart Ahlén i Degerfors som lärde mig mycket, och jag gjorde många upptäckter i omgivningarna runt Hammarsjön i Hasselfors och Östersjön i Strömtorp. Förutom att jag skrev in mina upptäckter i observationsböcker, så fick jag tag på inspelningar av fågelläten som gick flitigt i kassetbandspelaren. Jag minns speciellt att jag artbestämde gransångare och härmsångare på det viset, säger Bengt.

– Det fina med inspelningarna var att jag lätt lärde mig olika fågelläten, vilket jag fortfarande har nytta av. Problemet är väl bara att hörseln nu blivit sämre, säger han.

Fallolycka på jobbet

Under många år blev fågelskådningen satt på paus. Bengt flyttade till Karlskoga och lite senare till Kumla. Jobb och familjeliv tog över, men 2014 var han med om en otäck fallolycka på arbetet, där han bröt en ryggkota. Ett långt rehabiliteringsarbete började med daglig motion som främsta ”medicinering”. Men det innebar också att ungdomsintresset återuppväcktes.

– Jag började gå med stavar och tog med kikaren om jag skulle se någon spännande fågel. Det blev en nystart och jag plockade också

TROTS ATT Bengt gillar statistik har han ingen riktig koll på hur många Sverige kryss han har. Men han gillar listor och hoppas på att få över 100 tomtkryss i år

Brandkronad kungsfågel bara tre meter bort – det kändes väldigt fint

► fram mina gamla observationsböcker från ungdomen. Sen klickade jag in på Artportalen för att upptäcka en ny värld och blev en flitig rapportör.

En speciell händelse ligger Bengt varmt om hjärtat.

– Det var mitt på dagen när jag var ute i motionsspåret i Kumla och tyckte mig höra en brandkronad kungsfågel, en ovanlig variant av kungsfågel, som inte häckar i våra trakter. Den är liten och svår att upptäcka, men jag tyckte jag kände igen lätet. Fågellåtet spelades in och jag jämförde med andra inspelningar.

– Jag larmade ut fågeln på det lokala fågel-larmet och efter fem minuter kom Hans Waern springande och kunde bekräfta att det var en brandkronad kungsfågel som vi såg, bara tre meter ifrån oss. Det kändes väldigt fint.

I fåglarnas värld

Jag frågar Bengt: Vad är det bästa med fågelskådningen för din del?

– Själva upplevelsen av fåglarna i sitt naturliga habitat. Att både se och höra dem och själv

få vara med i deras värld. Kameran är oftast med och jag tycker det är roligt att plåta när det händer något, inte bara en närbild på en liten fågel som sitter helt stilla. Jag spelar också in små klipp och lägger ut på min Youtube-kanal.

– Sen är ju naturen så påtaglig; jag har inget emot att sätta på mig skidor, känna vinden i ansiktet och kanske behöva ta på mig pannlampan. Eller ta fram kajaken och följa strandlinjen i någon av sjöarna Lill-Björken eller Stor-Björken och kanske upptäcka fiskgjusen eller storlommen på nära håll.

Vilka är dina favoritfåglar?

Sädesärila och rödhake

– Jag säger som många andra – sädesärila och rödhake. Sädesärlan är den absolut vackraste och charmigaste lilla fågeln tycker jag. Rödhaken är en av de tidigaste flyttfåglarna som kommer och det är så roligt.

En sista fråga: Hur många Sverige kryss har du?

– Jag ser att det står 287 på min lista i Artportalen och då gissar jag att det stämmer.

Misstänkt stäppvråk blev udda ormvråk

Staffan Ullström med den trafikdödade vråken med det udda utseendet.

■ Vråken som fågeldoktor Staffan Ullström tog hand om före jul var inte en stäppvråk som han misstänkt. Nu vet vi – det är en ormvråk, men med lite annorlunda färgtoner.

När fågeldoktor Staffan Ullström tog hand om den trafikskadade vråken märkte han direkt att den såg annorlunda ut. Fågeln hade blivit påkörd mellan Örebro och Norrköping och lämnades in till Staffan.

– Jag reagerade direkt på att framför allt stjärten inte var lik en vanlig ormvråk. Den var smal och mer lik stjärtfjädrarna på en tornfalk, berättar fågeldoktor.

Han började undersöka fågeln lite mer noggrant och såg också andra detaljer som skilde sig åt från "vanliga" ormvråkar. Staffan tog kontakt med Naturhistoriska riksmuseet som var intresserade av den udda vråken: den hade under tiden dött av skadorna. Fågeln skickades till Stockholm, och nyligen kom svaret.

– Det är en "vanlig" ormvråk även om den har en intressant färgtoning, förklarar Adrian Lenninger på enheten Zoologi på Naturhistoriska riksmuseet. Han berättar att man mäter vingen för att fastställa rasen.

– Alla ormvråkar är i stort sett lika stora, medan stäppvråken är mindre. Och storleken på den här är inom spannet för en "vanlig" ormvråk, berättar Adrian Lenninger.

– Vi ska ta ett vävnadsprov för framtida studier. Ormvråkar varierar väldigt mycket i sina fjäderdräkter.

Stäppvråk (*Buteo buteo vulpinus*) är en ras som häckar i Finland och österut. Det har förts diskussioner i fågelskådarkretsar om stäppvråken ändå inte ska betraktas som en egen art.

Årets **snackis** är igång: Ska NOF **byta** namn?

DEBATTEN om namnförändring är redan i full gång i NOFs Facebookgrupp.

UNDER det kommande året får medlemmarna i NOF möjlighet att diskutera hur föreningens namn ska moderniseras. Det blev beslutet under årsmötet i februari.

Två medlemmar i Närkes Ornitologiska Förening, Ronnie Lindqvist och Kent Halttunen, skrev i en motion att NOF bör byta namn till **BirdLife Närke**.

– Föreningens nuvarande namn bör moderniseras, nuvarande namn är långt och svårt att uttala. Dessutom är ornitologi lite högtravande och ställer vissa krav på vetenskap, argumenterade Ronnie inför de 91 personer som deltog på årsmötet.

– Sedan är det väl bra om vi som regional förening knyter oss samman med **BirdLife Sverige** och **BirdLife International**, fortsatte han.

Inlägg på Facebook

Sedan förslaget om ett namnbyte blev känt har det publicerats flera inlägg på bland annat NOFs Facebooksida. Där finns *argument emot*

ett namnbyte, bland annat att **BirdLife Närke** innebär en sammanblandning mellan svenska och engelska. Andra argument emot är att det nuvarande namnet är bra som det är och att det talar om vad föreningen sysslar med.

På NOFs FB-sida finns också *argument för* ett namnbyte, bland annat att namnet BirdLife är ett enklare begrepp. Vidare att fågelintresset är bredare idag och handlar om annat än bara ornitologi. Medlemmarna i föreningen kryssar, umgås, ägnar sig åt naturvård, snickrar holkar, forskar och utbildar nya fågelvänner.

– Jag tror också att ett namnbyte skulle kunna locka en bredare skara av människor till vår förening, argumenterade Ronnie Lindqvist. Under mötet var det flera som höll med om att ett namnbyte är lämpligt.

Ännu bättre namn?

– Men man måste kanske titta lite bredare. Finns det andra namn som är ännu bättre? frågade Ulf Jorner, som var ordförande i NOF under flera år. Efter styrelsens förslag beslutade deltagarna på årsmötet att ett namnbyte på föreningen ska diskuteras under året.

Röster från debatten i vår Facebookgrupp

"BirdLife Närke blir ju en kontamination-sammanblandning av svenska och engelska. I så fall så bör prickarna över ä tas bort, så att det blir ren engelska, BirdLife Närke."

"Varför ska vi blanda in engelska ord i en lokal svensk förening?"

"Ut med gamla värdelösa och in med nytt. Gamla

sossemetoder från 70-talet. Då allt skulle rivas och nytt införas. Inte blev det bättre."

"Jag känner mig obehövlig när folk frågar om jag är ornitolog. Nej, jag är fågelskådare brukar svaret bli. Kan ett namnbyte öppna för en bredare anslutning är jag med."

"Jag antar att du inte behövt stå inför

barnfamiljer och andra fågelintresserade och förklara vad en ornitologisk förening sysslar med"

"Fågelintresset är större idag än vad det någonsin varit och vi attraherar en bredare medlemsbas än vad vi gjorde när våra föreningar bildades. Att byta namn är en anpassning till hur det ser ut idag."

Du missar väl inte Påskrallyt?

■ Under påskhelgen blir det på nytt en liten "landskamp" mellan fågelskådarna i Närke och Västmanland. Det handlar om Påskrallyt, där det under fem dagar handlar om att kryssa så många arter som möjligt.

Man kan tävla i olika klasser: en vanlig klass där man räknar alla arter, en ekoklass där motordrivna fordon inte är tillåtna, en tomtlista och en skogslista. Det är möjligt att delta i flera klasser. Sedan blir det förstås en kamp mellan skådarna i Västmanland och Närke.

Förra året deltog 48 skådare i Påskrallyt, 20 från Närke och 28 från Västmanland. Och det blev en jämn kamp, som Västmanland till slut vann med totalt 139 arter mot närkingarnas 135. Blir det revansch i år?

Starten på Påskrallyt är skärtorsdagen den 17 april med avslutning annandag påsk den 21 april. Man tävlar individuellt, men kan naturligtvis skåda tillsammans. Det finns ett enkelt formulär där man registrerar sina observationer; där kan man också följa den lättsamma tävlingen. På hemsidan och på NOFs FB-sida finns allt du behöver veta om tävlingen.

1 363 gräsänder räknades i Örebro

■ Den 19 januari 2025 räknades alla gräsänder längs Svartån i Örebro.

Sedan 1967 har Tord Larsson och Lennart Wiklund räknat gräsänderna i Svartån från bron vid Hagastrand ner till Oset. Änderna i Bygärdesbäcken och i Lillån från motorvägen räknades även med. I år fick man hjälp av Johan Flodin. Totalt observerade inventerarna 1 363 gräsänder: 861 hanar och 502 honor. Noterbart är att man i samband med inventeringen också hittade 44 kanadagäss, två sångsvanor, åtta storskrakar och en gråhäger.

Nu kommer **tropik**flyttarna

INOM några veckor börjar tropikflyttarna att anlända till Närke. Det är fåglar som även kallas datumflyttare.

Här får du fyra sidor som hjälper dig att bäst följa när tropikflyttarna kommer till Närke.

TEXTER: OVE PETTERSSON och KENT HALTTUNEN

Tropikflyttarna har övervintrat i tropiska områden både norr och söder om ekvatorn i Afrika. De har påbörjat sin resa norrut men ska först passera Sahara, Medelhavet, Alperna och Östersjön innan de når Sverige i april och maj. Restiden påverkas förstås av variationer i vädret.

Studier har visat att ankomstdatum för tropikflyttarna avviker med maximalt en vecka oavsett väder. Studier vid Ottenby fågelstation visar också tydligt att de i snitt anländer fem dagar tidigare i dag jämfört med 1980-talet på grund av ett allt varmare klimat.

Jämförelser av ett antal tropikflyttares ankomstdatum till Närke på 1990-talet ger ett liknande resultat. De anländer i genomsnitt fem – sex dagar tidigare i dag än för 30 år sedan.

Med stor förväntan ser vi varje år fram emot att höra vårens första lövsångare, kärrsångare eller se de första svalorna. Grafiken på det här uppslaget och nästa visar ankomstdatum för 32 arter enligt två kriterier: Vanligt förekommande och Sparsamt förekommande. Uppgifter har huvudsakligen hämtats från Artportalen (AP).

■ **Vanligt förekommande:** Nu är arten vanligtvis på plats i vårt landskap.

■ **Sparsamt förekommande:** Fynd inom detta spann kräver noggrannhet vid rapportering till Artportalen. Fynd kan leda till rapportkrav från Regionala rapportkommittén (Rrk) för godkännande.

Det finns också exempel på extremt tidiga fynd. Då är det alltid rapportkrav från Regionala rapportkommittén för godkännande. Att

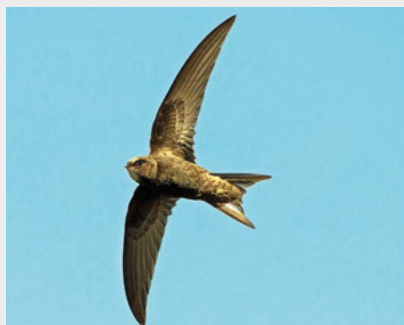
höra en lövsångare första veckan i april eller en kärrsångare första veckan i maj är högst osannolikt, och leder direkt till ett rapportkrav från Rrk. Vi skådare får också vara beredda på att tidiga fynd av andra arter kan leda till rapportkrav från Rrk.

Tänk på det här

■ De tropikflyttande sångarna börjar sjunga och etablera revir kort tid efter ankomsten. Flera arter kan dessutom vara svåra att skilja åt på sången. För vissa arter kan kännedom om ankomstdatum vara till hjälp vid bestämning, i varje fall för att kunna utesluta jämförbara arter.

■ Lyssna på inspelningar på nätet. Appen "Merlin Bird ID" i mobiltelefonen kan också vara till god hjälp. Bra att även "ringa en vän" som kanske har mer erfarenhet om du hört något okänt läte.

■ Om du är osäker, spela in låtet med mobilen, som video. Inspelningen kan vara till stor hjälp vid artbestämningen.

Tornseglaren ses i maj.

Hussvalan är punktlig.

Ladusvalan kommer först.

Tornseglaren ett sommardeck

Tornseglare: När första tornseglaren anländer är det utan tvekan ett första sommardeck för många människor. Tornseglarna anländer normalt under de två första veckorna i maj. Men några tidiga fynd har gjorts före 1 maj. Rekordet är 29 april från 2012. Tre fynd 30 april från 2012 och 2013 är också intressanta.

4 april 2008, 6 april 2018 samt 7 april 2016. Backsvalan har minskat kraftigt i hela landet och är idag rödlistad. Alla rapporter är värdefulla.

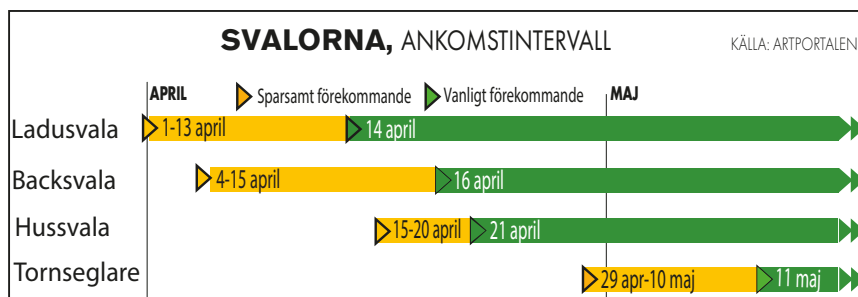
Ladusvala: Ladusvala kommer tidigt till Närke och de första ses ofta söka föda över

öppna vatten redan i början av april. De tre tidigaste rapporterna är 1 april 2019, 2 april 2016 samt 4 april 2017. Tidigaste fynd under åren 1993–1997 var 17 april.

Hussvala: Mycket punktlig år efter år. En rekordtidig hussvala sågs 15 april 2009. Tre fynd

kunde noteras 17 april under åren 2010, 2013 samt 2016. Under perioden 1993–1997 var tidigaste ankomst två dagar senare, 19 april. Hussvalan har backat i hela Europa med 51 procent de senaste 20 åren. Det är viktigt att rapportera fynd i Artportalen, då hussvalan klassas som rödlistad art.

Backsvala: De första backsvalorna ses ofta födosökande lågt över öppet vatten tillsammans med ladusvalor i mitten på april. Men flera tidiga fynd finns. De tidigaste gjordes

I april dags för sångarna

DE FLESTA sångarna kommer till Närke under april månad.

Undantaget är gransångare som är tidig (så tidig att den inte finns med i grafiken).

Dessutom tre sångare som är sena och anländer i maj: flodsångare, busksångare och kärssångare (se sidan 13).

Svarthätta: En art som sjunger mycket likt trädgårdssångaren. Arterna kan vara svåra att skilja åt på sången även för erfarna ornitologer. Svarthätta övervintrar dock i södra Europa och anländer mycket tidigare än trädgårdssångaren. Några få individer kan till och med övervintra i Närke. De tre första veckorna i april kan trädgårdssångare uteslutas och det är först omkring 1 maj som båda arterna kan höras tillsammans.

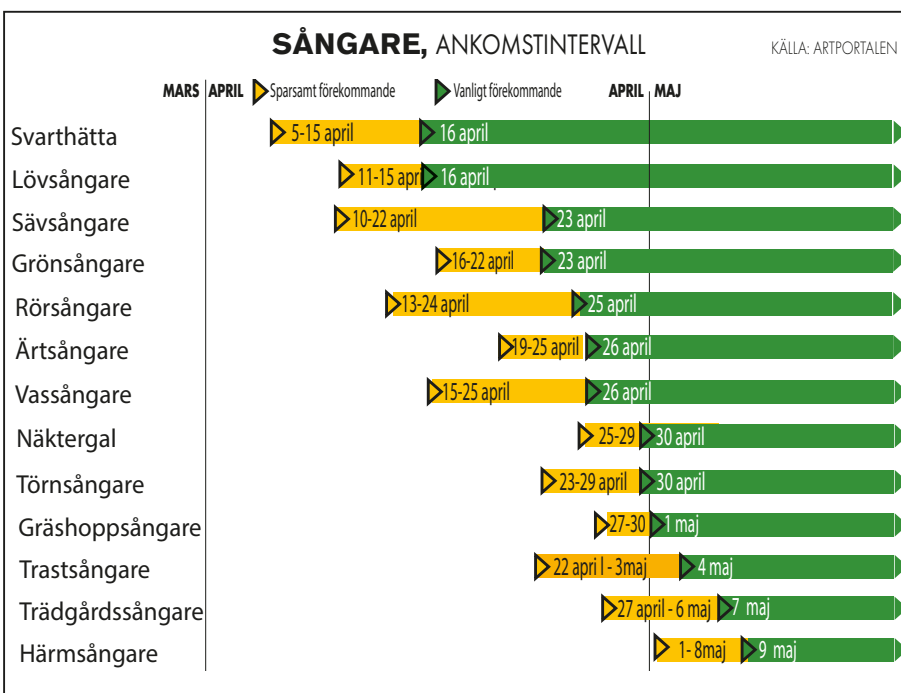
Lövsångare: Varje vår dyker det redan i mars månad upp små sångare i buskar och snår i landskapet. Diffust tecknade, tysta och oftast ivrigt födosökande individer. Har lövsångarna redan kommit? Nej den arten kan uteslutas i varje fall före 10 april. Det är gransångare som kan dyka upp redan 19–20 mars och som sannolikt har övervintrat i Medelhavsområdet eller närmare Sverige. Tidigast säkerställda datum på 2000-talet för första fyndet av lövsångare är 11 april. Något enstaka ej verifierat fynd kan ha gjorts något tidigare.

Gräshoppsångare: En art som under lång tid har minskat i landskapet. Få fynd före 1 maj. De tidigaste upptäckterna är 27 april 2006 samt 28 april 2009. Ett par ovaliderade fynd finns med tidigare datum.

Sävsångare: Ankomstdatum för sävsångaren har ändrats mer än genomsnittet för tropikflyttare. Åren 1993–1997 var tidigaste ankomstdatum 24 april. De senaste åren har allt fler fynd gjorts före 20 april. Rekordet är till och med så tidigt som 10 april från år 2016. Tidiga fynd 15 april både år 2016 och år 2017 sticker också ut.

Grönsångare: Anländer senare än lövsångaren och med endast ett fåtal fynd före 20 april. Tidigaste fynddatum är 16 april, samtliga från 2000-talet. För åren 1993–1997 var tidigaste datum 23 april.

Rörsångare: Ankomsttiden för rörsångare har förändrats och de anländer numera tidigare än under 1990-talet. De tre tidigast noterade

fynden är 13 april 2022, 15 april 2017 samt 16 april 2014. För många skådare är det en utmaning att skilja på sången mellan säv- och rörsångare. Båda lever huvudsakligen i våtmarkernas vass och buskage nära strandkanterna. Dessutom anländer de normalt ungefär samtidigt, så fenologi är inte till någon hjälp. Vi får lita till legenden Erik Rosenberg som lär ha sagt att "sävsångaren sjunger rörligt och rörsångaren sjunger sävligt".

Ärtsångare: Första fynden för våren görs ofta i någon trädgård omkring 1 maj. En populär och lätt igenkännbar fågel med sin speciella sångstrof. Tidigaste fynden är gjorda 19 april 2005 samt 20 april 2018.

Vassångare: Har etablerat sig starkt i Kvismaren på 2000-talet, där de första huvudsakligen anländer veckan efter 20 april. Det tidigaste fyndet hittills är från 15 april 2024.

Näktergal: Näktergalen är en sen invandrade till Närke. Första fyndet gjordes i Asker 1 juni 1958. Det dröjde sedan ända till 29 maj 1963 innan nästa upptäckt i Göksholm. Första fyndet i Kvismaren gjordes 27 maj 1965. Näktergalen anländer numera normalt omkring 1 maj. De tre tidigaste fynden som har rapporterats är från 25 april 2009, 26 april 2014 samt

28 april 2010. Ett noterbart tidigt fynd gjordes redan 29 april 1987. Det finns även ett par extremt tidiga fynd i april som dock inte är validerade.

Törnsångare: De flesta år hörs de första törnsångarna sjunga i landskapet redan före första maj. Mycket tidiga fynd från Oset med sjungande individer 23 april 2014, 26 april 2006 samt 26 april 2009. Fynd med tidigare datum finns men med i dagsläget osäker status.

Trastsångare:

Omisskännlig och kraftfull sångare som börjar sjunga i vassarna i slutet på april. De tre tidigaste noteringarna är 22 april 2000, 28 april både 2009 och 2018.

Trädgårdssångare: Anländer huvudsakligen till Närke första eller andra veckan i maj. Endast två fynd har gjorts före 1 maj. Båda med datum 27 april. Det ena 2007 och det andra år 2014. Fynd med tidigare datum finns, men med i dagsläget osäker status.

Härmsångare: Kan ibland vara svårbestämd på sången, eftersom den varierar med härmande läten och egna toner. Anländer ganska punktligt första veckan i maj. De tidigaste fynden är 1 maj både 2014 och 2015. En annan tidig notering är från 2 maj 1993.

Lövsångare före 10 april kan uteslutas.

Buskskvättan är punktlig.

Grå flugsnappare är majfågel.

Stenskvättan är tidig.

Stenskvättan den första som kommer hem till Närke

Stenskvättan övervintrar söder om Sahara och är normalt den första tropikflyttaren (om man undantar skogssnäppa) som anländer till Sverige. Den är svår att förväxla med någon annan art. Statistik visar att stenskvättorna anländer i två omgångar: först kommer de stenskvättor som ska häcka i jordbrukslandskapet, några veckor senare kommer de stenskvättor som ska häcka i fjälltrakterna.

Göktytan är en av få hackspettsarter som flyttar söderut och övervintrar i Afrika. Det finns en viss risk att förväxla lätet med mindre hackspett. Förra året observerades den första göktytan i vårt landskap den 10 april. Jämför man med för 30 år sedan, perioden 1993–1997, så kom första göktytan den 18 april.

Trädpiplärkan är relativt stabil i sin ankomst till vårt landskap. De första kommer till Närke mellan 13–16 april, även om de finns några få tidiga fynd genom åren från den 9 och 10 april. Se upp med tidiga fynd; det är inte ovanligt att trädpiplärkan förväxlas med ängsplärka.

Gulärkla. I Sverige häckar två underarter av gulärkla: sydlig och nordlig gulärkla. De första gulärlorna kommer till Närke 15–20 april. Det finns några tidiga observationer från början av april; frågan är om inte dessa handlar om att observatören sett försärla?

Buskskvätta. Här har gjorts bedömningen att buskskvättan är allmän i landskapet från den 21 april. Det finns några enstaka fynd i Närke mellan 16–20 april.

Rödstjärt. De första återvändarna från övervintringsplatserna i Centralafrika kommer till vårt landskap mellan 17–23 april. Det finns några tidiga observationer av arten; det finns förväxlingsrisk med svart rödstjärt.

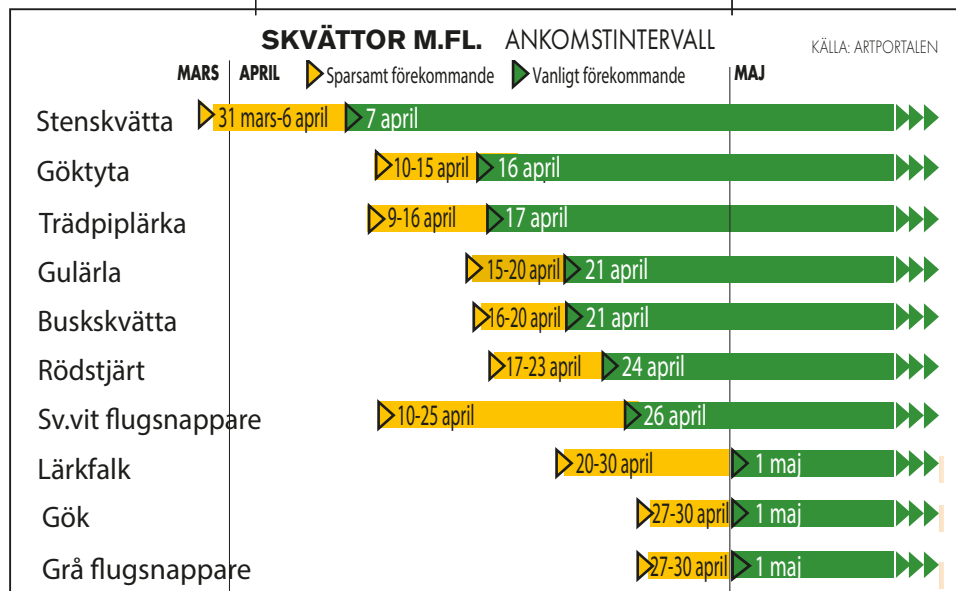
Svartvit flugsnappare. Svartvit flugsnappare. Här är en art som förändrat sina flyttvanor och anländer allt tidigare till vårt land och landskap. Under perioden 1993–1997 var första vårfyndet i Närke den 21 april, förra året (2024) observerades den första svartvita flugsnapparen redan 10 april.

Lärkfalk. Enligt Artportalen ses arten allt oftare i slutet av april i landskapet och 26–30 april finns många observationer. Det finns också några tidiga godkända fynd: 20 april 2013 och 22 april 2011.

Gök. Den första göken brukar man kunna höra i början av maj. Och det stämmer bra att den blir vanlig då. Det finns några fynd i Närke

från de sista dagarna i april: det tidigaste fyndet är från den 27 april.

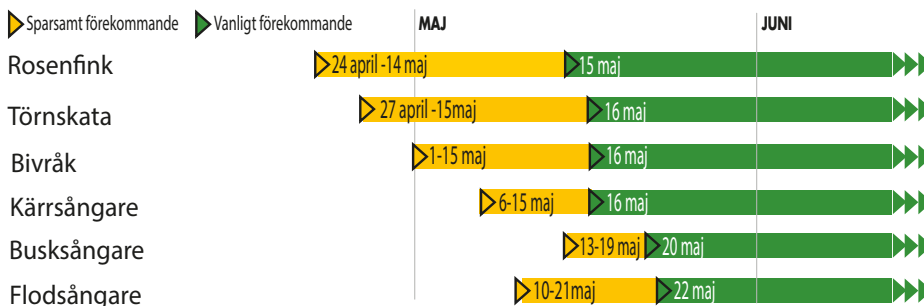
Grå flugsnappare. Här bedöms att arten är allmän från 1 maj, men man bör vara vaksam åtminstone de första dagarna i maj. Det finns förväxlingsrisk med både rödhake och bofink (hona). Få fynd i april i vårt landskap.

Falsk **rosenfink** kan lura skådaren

"EFTERSLÄNTRARNA", ANKOMSTINTERVALL

KÄLLA: ARTPORTALEN

Rosenfink: Det är en vacker och efterlängtat fågel som normalt börjar anlända till Närke 8-10 dagar in i maj månad. Ett extremt tidigt fynd rapporterades från Tysslingen redan den 24 april 2013. Den typiska sången är lätt att känna igen. Men se upp för falska rosenfinkar. Vid ett antal tillfällen de senaste åren har det hänt att sjungande buskskvättor mycket trovärdigt härmat rosenfinkens sång. Fågelskådare har lagt in sin obs av rosenfink på Artportalen och senare pinsamt nog fått ändra sig och göra "en pudel".

Törnskata: Arten kommer betydligt tidigare nu, och man har bedömt att den är allmän från 15 maj. Det första fyndet i Närke är från 27 april 2014, och det finns ytterligare några tidiga fynd i april.

Bivrråk: Att se bivrråk de första dagarna i maj är ovanligt. Det finns några få tidiga godkända fynd: 1 maj 2004 och 4 maj 2009. Bivrråk kan förväxlas med ormråk.

Flodsångare: Är fåtalig i Närke. De flesta flodsångarna upptäcks under maj och juni. De tidigaste validerade två fynden är 1 ex. i Rysjön 10-17 maj 2005 samt 1 ex. vid Björka lertag 12-22 maj 2013. Det finns även ett mycket tidigt fynd från år 1990, som dock är ovaliderat i dagsläget.

Kärssångare: Ovanlig före 10-12 maj. De tidigast registrerade fynden i landskapet är två fynd: 9 maj 2002 och samma datum 2008.

Busksångare: En art som i regel anländer något senare i maj än kärssångaren. De tre tidigast dokumenterade fynden är från 13 maj 2018, 17 maj 2024 samt 18 maj 2014. Ett ovaliderat fynd med tidigare datum finns dock. Det kan vara en svårbestämd art. Var det en kärssångare eller en busksångare som hördes i försommarnatten? Var kritisk och lyssna noga. Spela gärna in sången som dokumentation. Busksångare är en sällsynt art och krav på inspelning kan komma från Raritetskommittén.

Kärssångare tidigast 9 maj.

Rosenfink kan förväxlas.

Samlas och tävla i Fågeltornskampen

■ Lördagen den 3 maj är det dags för Fågeltornskampen. Det är en lättisam tävling där det gäller att se så många arter som möjligt från ett fågeltorn under åtta timmar.

Förra året deltog över 90 lag i Sverige, många i Finland och Danmark. Tävligen pågår från klockan 5 fram till klockan 13 och förväntningarna är höga. Laget ska bestå av 3-8 medlemmar, men även besökare är välkomna att hjälpa till att upptäcka fåglar tillsammans med lagen. En av grundreglerna är att minst två personer måste antingen höra eller se arten för att den ska räknas. Samla ihop några kompisar och bemanna ett fågeltorn, eller en plattform (eller en begränsad plats) och delta i tävlingen. Kent Halttunen håller ihop detta arrangemang i Närke: kent.halttunen@outlook.com, 070-216 11 30.

NOF-resa till Skåne redan fulltecknad

■ Årets resa med NOF till Skåne i maj är fullbokad. Resan äger rum den 21-25 maj under ledning av kunnige och duktige guiden Björn Ander.

Förra årets resa gav flera läckra obsar på bland annat fältpiplärka, gulhjämping, sommargylling och kaspisk trut. Skåne rymmer dessutom några mycket rara grodor, och några av dessa arter kanske spelar för NOF-resenärerna under de vackra majdagarna i nyutslagna bokskogar. Besök planeras på Stenshuvud, Ravlunda skjutfält, Fyledale och Äspet.

Straffas för vattenbombning av fåglar

■ Saab vattenbombade under en brandskyddsövning storskarvar sjön Yngaren i sydvästra Sörmland förra sommaren.

Nu straffas företaget med en företagsbot på 50 000 kronor för artskyddsbrott, rapporterar flera medier. Det anses belagt att den fridlysta fågeln störts av vattenbombningen. Saab har beklagat händelsen och uppgett att de nu sett över sina processer för att förhindra att något liknande sker igen.

Grattis, Lars J, årets Gulsparvpristagare

PRISAD. Lars Johansson fick ta emot NOFs utmärkelse Årets gulsparv i samband med föreningens årsmöte i februari.

LARS JOHANSSON får gulsparvpriset för sitt engagemang för fåglarnas bästa under många år. – Kul att vara i samma fina sällskap som bland annat Olle Liljedahl, säger Lars.

TEXT OCH FOTO: KENT HALTTUNEN

Lars Johanssons fågelintresse började redan som femåring när hans mormors katt kom in med en fågel i munnen. Under gymnasietiden började han också engagera sig i flera föreningar, och snart blev han vald som ordförande i Örebro fältbiologiska förening.

– Det var den förening där alla ungdomar samlades, förklarar Lars.

Fältbiologerna med Lars Johansson i spetsen fick snart ta ansvaret för Osetvaktens. Det var en inventering som Erik Rosenberg startade 1949. Fågelskådare gick en gång i veckan, året runt, en bestämd sträcka i Oset och noterade alla fåglar som man observerade under turen. Osetvaktens pågick under 50 år och avslutades 1999.

Tidigt på 1970-talet började Lars Johansson också sitt engagemang i Kvismare fågelstation.

– Jag har ringmärkt över 8 000 fåglar, berättar Lars Johansson.

Hans intresse för ringmärkning har fortsatt

genom åren; bland annat har han försökt hålla i gång ringmärkning på Äsön under 50 år. Under de tre senaste åren har han tillsammans med Kvismare fågelstation arrangerat kurser i ringmärkning.

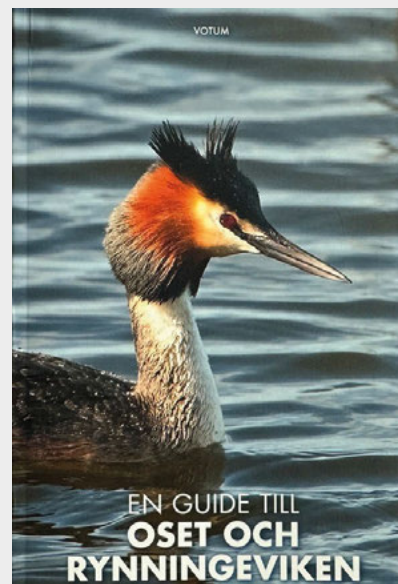
Lars Johansson har under flera olika perioder engagerat sig i Närkes Ornitologiska Förening där han bland annat ansvarat för alla exkursioner, och han är en uppskattad guide på fågelvandringarna i Oset.

– Guidningarna i Oset i maj började ju tidigt, redan 1952, och hållit på sedan dess, berättar Lars.

Lars Johansson lever som han lär. Han och familjen har 17 hektar mark i Norrbyås, i närheten av Kvismaren. Där odlar man marken så att den biologiska mångfalden gynnas.

Motivering: Årets gulsparvpris går till en person som hela sitt liv på olika sätt i Erik Rosenbergs anda engagerat sig för fåglarnas bästa.

Han har ringmärkt över 8 000 fåglar, han har inventerat på många platser och han har guidat fågelintresserade i över 55 år. Han har också arrangerat ringmärkarkurser på Äsön där han visat stort tålamod och fått deltagarna att känna sig trygga i uppgiften. Men framför allt går årets Gulsparvpris till person en som under alla år generöst delat med sig av sina kunskaper.

Allt du vill veta om två fina naturreservat

■ **Författaren Clas Thor och naturfotograf Torbjörn "Tjorven" Arvidson har gjort en guide till de stadsnära naturreservaten Oset och Rynningeviken i Örebro.**

Guideboken tar dig med till en av de bästa platserna i landet för att uppleva och lära sig mer om fåglar. För varje årstid finns förslag på promenader och cykelturer och vilka fåglar du kan möta just då. Närkes Ornitologiska Förening har denna fina guidebok till försäljning. Den kostar endast 75 kronor (porto tillkommer om den ska skickas). Genom ditt köp stödjer du också fågelskyddet i vårt landskap. Hör av dig till: kent.halttunen@outlook.com eller anders.nydahl@telia.com

Köp en holk och stöd fågelskyddet

■ **För fåglarna råder det bostadsbrist. Därför är det nu är hög tid att hjälpa fåglarna med en bostad.**

Närkes Ornitologiska Förening har en mängd rejäla och välgjorda holkar till försäljning, bland annat för småfåglar, starar, tornseglare, grå flugsnappare, knipor och kattugglor. På NOFs hemsida finns uppgifter (och bilder) på alla holkar och vad de kostar. Allt överskott från holkförsäljningen går till NOFs omfattande fågelskyddsarbete. Mejla till: nofbutiken@nofnet.se

FOTO: TORBJÖRN ARVIDSSON

ANTALET HÄCKANDE starar och björktrastar minskar i länet enligt en ny undersökning.

Stare och björktrast går ner — trana och gärdsmyg upp

GÄRDSMYG OCH TRANA ökar i Örebro län. Storspov och grönfink minskar. En färsk studie visar också överraskande att stare och björktrast är bland de arter som minskat mest.

TEXT: RONNIE LINDQVIST

Länsstyrelsen i Örebro län har i samarbete med Svensk fågeltaxering, Lunds universitet, tagit fram trender för vårt läns häckfågel-fauna. Man kan vid en snabb jämförelse med NOFs Atlasinventeringar (åren 1974–1984 och 2005–2015) se en överensstämmelse på många punkter, men även olikheter.

Länsstyrelsens rapport är baserad på Svensk fågeltaxerings standardrutter och även periodiserad på ett mer detaljerat sätt. Atlasinventeringarna var baserade på kartläggning av samtliga 178 häckande fågelarter i Närke 201 rutor (5x5 km). Vardera atlasperioden pågick under tio års tid. Rapporten från Länsstyrelsen grundar sig på 30 ruttor, vilka är fördelade på ett standardiserat sätt över hela Örebro län och dess gränsområden. Man har också valt att dela in resultatet i tre tidsintervall: 1998–2020, 2002–2020 och 2011–2020. Perioderna visar i och med det olika resultat.

88 arter på rutterna

Vad har man då kommit fram till? Under hela tidsspännat 1998–2020 noterades 88 fågelarter på standardrutterna, och av dessa har 24 procent ökat. Atlasinventeringen kom fram till att 43 procent ökade. En minskning noterades för 16 procent av de häckande fågelarterna enligt Svensk fågeltaxering, medan Atlasinventeringen visade att 20 procent minskade. Slut-

ligen redovisar Länsstyrelsen i sin rapport att 36 procent av arterna har en stabil förekomst, det kan jämföras med Atlasinventeringens 37 procent. Det ska tilläggas att Länsstyrelsen och Svensk fågeltaxering även avstår från att beräkna trenden för 20 av de 88 fågelarterna från standardrutterna på grund av för litet statistiskt underlag.

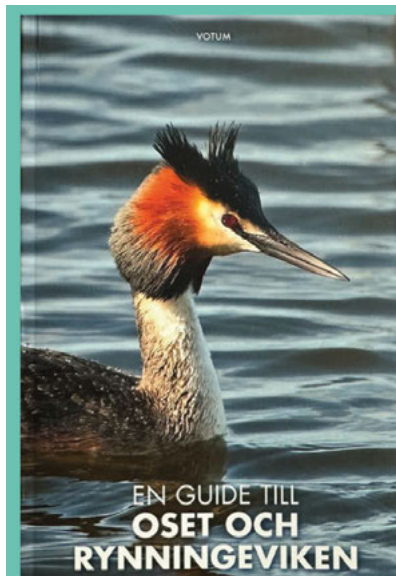
Det är intressant att läsa om skillnaderna mellan Örebro län och landet som helhet. Enligt det svenska miljömålet Levande skogar är situationen i vårt län något bättre än i landet i övrigt. Däremot är det sämre enligt EU-indikatorn Vanliga skogsfåglar. För jordbruksmarkerna är situationen negativ, men en viss återhämtning kan man se från år 2015. För våtmarker, sjö- och vattendrag finns endast små förändringar noterade över inventeringsperioderna. EU-indikatorn Alla vanliga fåglar

visar en säker ökning de senaste tio åren, och Örebro län har en något bättre utveckling än övriga landet.

Resultaten stämmer överens

Det är många fågelarter där Atlasinventeringens resultat stämmer någorlunda väl överens med Länsstyrelsens rapport trots att de är baserade på olika inventeringsmetoder. Bland de ökande arterna i båda undersökningarna finns välkända fåglar såsom trana och gärdsmyg. Bland dem som minskar är utvecklingen för storspov och grönfink välkänd, men något förvånande återfinns även björktrast och stare bland dem som minskar mest.

Länsstyrelsens rapport finns att läsa i sin helhet här: Häckande fåglar i Örebro län 1998–2020 | Länsstyrelsen Örebro

Här är fågelguideboken om Oset och Rynningeviken.

Köp den för endast 75 kronor.

Kontakta:

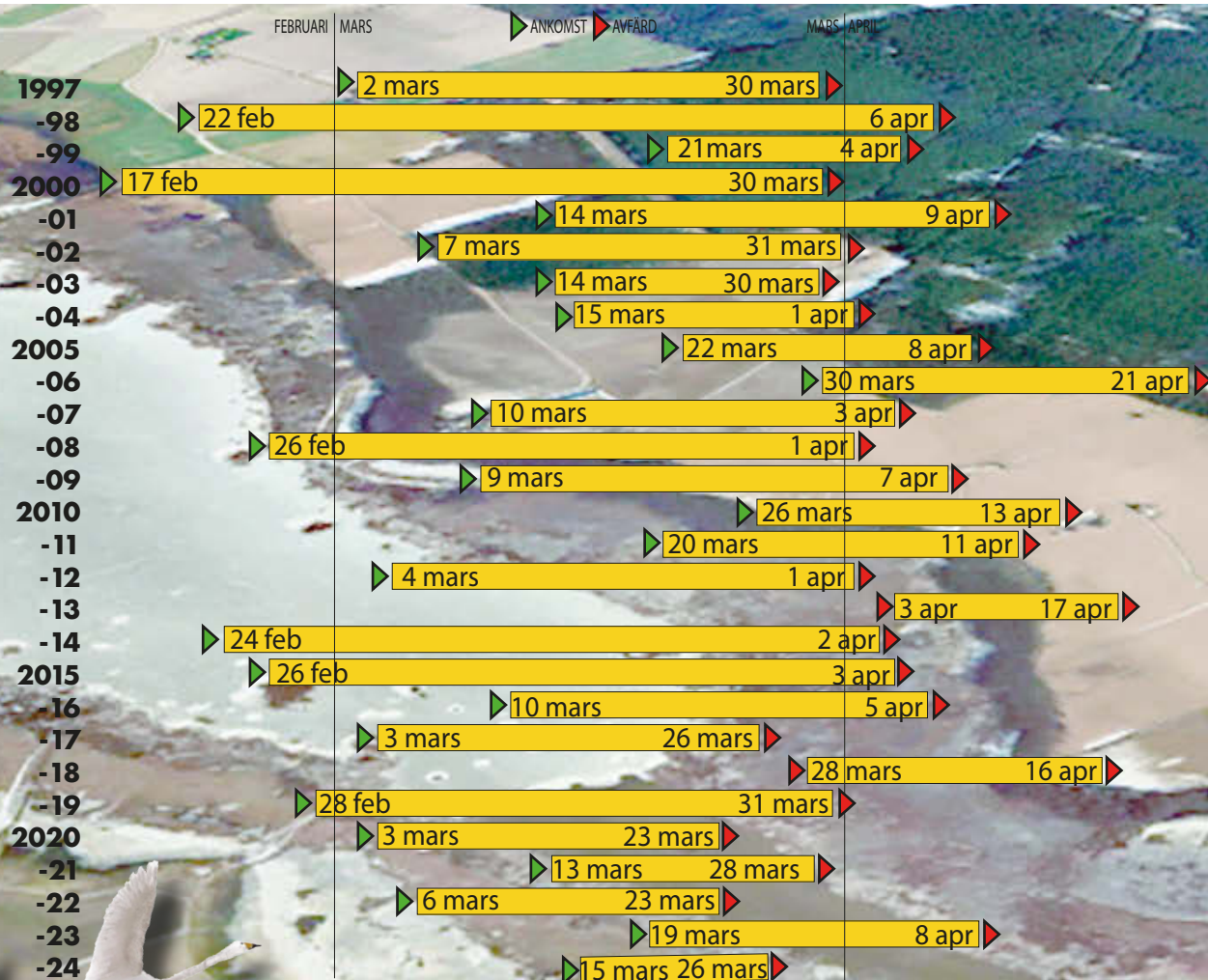
anders.nydahl@telia.com

kent.halttunen@outlook.com

FACIT EFTER 38 ÅRS RÄKNANDE

Svanrasten i Tysslingen

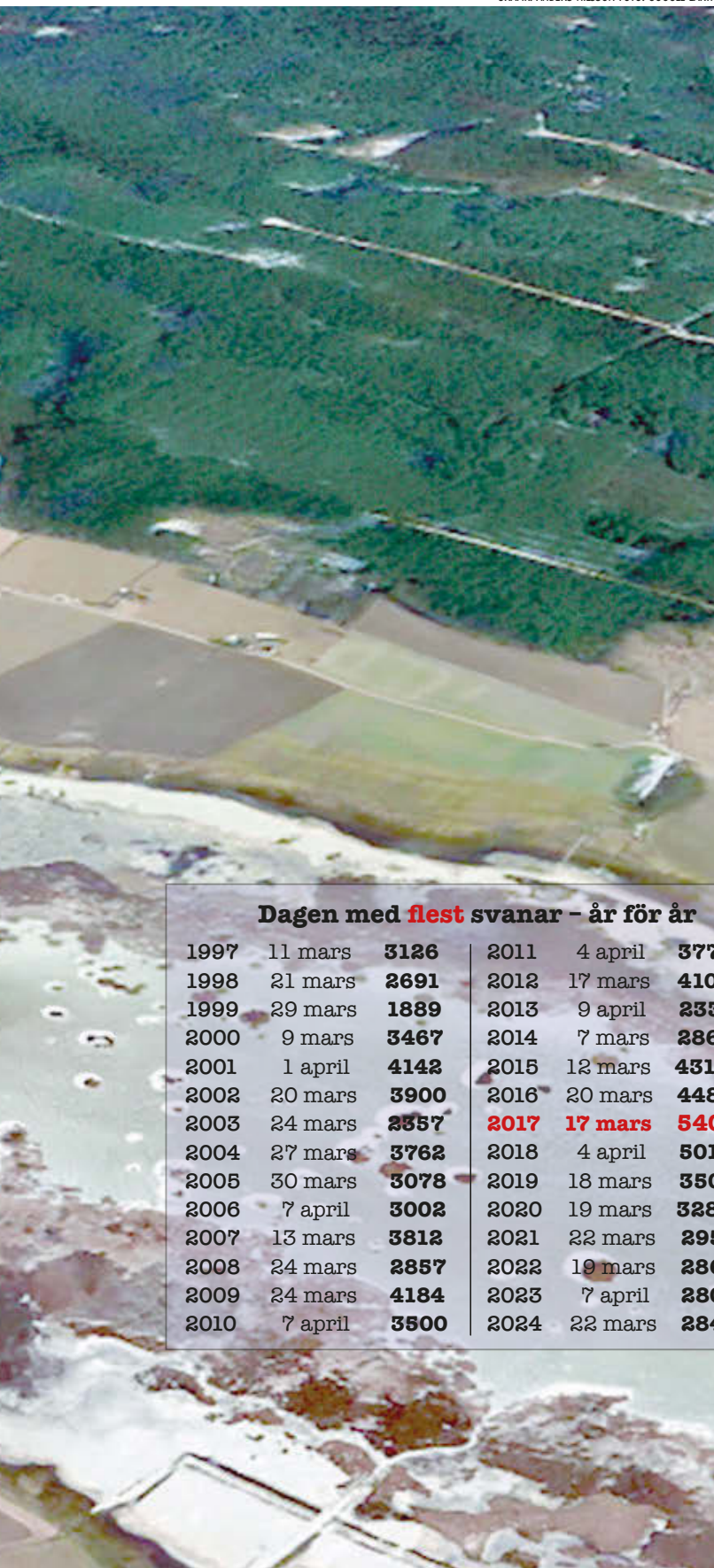
START- OCH SLUTDATUM FÖR DAGAR MED MER ÄN 400 RASTANDE SVANAR, 1997

Tysslingen blir allt kortare

7-2024, RÅNNESTA

GRAFIK: ANDERS NILSSON FOTO: GOOGLE EARTH

SEDAN 1997 har man varje vår räknat antalet rastande sångsvanar i norra delen av Tysslingen. Trenden är tydlig: svanrasten blir kortare och kortare.

De senaste nio åren stannade svanarna 20 dagar i genomsnitt, förra året bara 11 dagar.

TEXT: KENT HALTTUNEN

Sångsvanarnas ankomst till Rånneasta i norra delen av Tysslingen är en fin upplevelse för många. Det får gammal som ung att besöka svanrasten under mars månad.

– Ett härligt vårtecken för mig och många andra, berättar Helny Olsson som räknat svanarna i över 20 år.

För snart 30 år sedan började man att räkna svanarna som rastade vid utfodringen i norra delen av svansjön Tysslingen.

– Men det är alltid svårt att veta när svanarna kommer i större skaror, men det brukar vara i början av mars, förklarar Helny.

Tittar man på statistiken ser man också att svanarna finns på plats i början av mars. Undantaget är de år när det varit sena vårar, som till exempel 2006, 2013 och 2018.

Den 17 mars 2017 var det som allra flest sångsvanar uppe på matningen; den dagen var det hela 5 403 svanar som åt av den utlagda maten.

Varje år finns det alltid dagar när det är närmare 3 000 svanar eller fler. Att pricka in den dag när det är en toppnotering är svårt, men flest gånger har det ändå varit i mitten av mars: någon gång mellan 17 och 24 mars.

– Sedan är det märkligt, men det brukar vara stora och gemensamma avresedagar för svanarna. På en dag kan väldigt många svanar lämna Tysslingen och flyga mot nordost.

– Då blir det blir bara några hundra kvar, säger svangeneralen Helny Olsson.

Flytten vidare mot häckplatserna i norra Finland och Ryssland sker ofta i slutet av mars eller början av april. Undantagen är de år med en sen vår.

Trenden under de senaste nio åren är att det blir färre och färre sångsvanar som åter vid utfodringsplatserna i Rånneasta. Man kan till exempel jämföra 2015, då det var nära 90 000 svanar som under 35 dagar åt av den utlagda maten. Förra året, 2024, var det 27 000 sångsvanar som åt på utfodringsplatserna.

En annan trend är att svanarna rastar kortare och kortare tid i Tysslingen. De senaste nio åren varar svanrasten i genomsnitt tre veckor (20 dagar). Vissa tidigare år stannade svanarna betydligt fler dagar: till exempel 2014 och 2015 då svanarna rastade i 37 respektive 35 dagar.

När den här artikeln publiceras håller en ny svanrast på att avslutas. I år har Länsstyrelsen beslutat att inte finansiera avledningsutfodringen. Det kan bli intressant att se hur det påverkar svanarna och de andra rastande fåglarna.

Dagen med flest svanar – år för år

1997	11 mars	3126	2011	4 april	3772
1998	21 mars	2691	2012	17 mars	4103
1999	29 mars	1889	2013	9 april	2333
2000	9 mars	3467	2014	7 mars	2866
2001	1 april	4142	2015	12 mars	4312
2002	20 mars	3900	2016	20 mars	4480
2003	24 mars	2557	2017	17 mars	5403
2004	27 mars	3762	2018	4 april	5012
2005	30 mars	3078	2019	18 mars	3500
2006	7 april	3002	2020	19 mars	3280
2007	13 mars	3812	2021	22 mars	2952
2008	24 mars	2857	2022	19 mars	2862
2009	24 mars	4184	2023	7 april	2804
2010	7 april	3500	2024	22 mars	2848

FÅGELSKYDD

Tranor kan verka värnlösa mot snurrande rotorblad, men tranflockar väljer att ta en omväg runt vindkraftparker.

Bild: BJÖRN DELLMING

VINDKRAFT & FÅGLAR

– PLANERA BÄTTRE OCH ANPASSA DRIFTEN

– Vindkraft behöver inte vara det stora hot mot fågellivet som många befarar. Det säger fågelforskaren Martin Green med överblick över forskningen inom området. Men åtgärderna måste utformas efter vilka fågelarter som kan ta skada av en planerad vindpark.

TEXT: ANNA LENA RINGARP

ANNNALENA.RINGARP@GOF.NU

NUMERA HAR MAN ganska god kännedom om hur vindkraftverken ska placeras för att skadan ska minimeras, och på många håll i världen anpassar man redan driften efter fåglarnas närvaro.

MEN NÄR VINDKRAFT kommer på tal bland fågel-skådare, brukar det ofta handla om att fåglar dödas.

– Det är inget att hymla med, säger Martin Green. Oavsett var ett verk placeras kommer det

att dödas fåglar, för ingen fågel kan skydda sig mot ett rotorblad som rör sig med en hastighet på minst 100 kilometer i timmen. Ja, det är den faktiska hastigheten ute i spetsen, även om det mänskliga ögat uppfattar den som mycket långsammare.

DE MÅNGA STUDIER som gjorts av just dödlighet visar varierande resultat, beroende på läge, men i normalfallet kan man utgå från 10 döda individer per år och verk. För fågelrika platser kan det bli betydligt fler. Men härifrån måste diskussionen fortsätta till att tala om vilka sorters fåglar som drabbas, säger han.

– De allra vanligaste offren är förstas de vanliga småfåglarna som utgör omkring 85 procent av alla fåglar. Tittar vi på andra arter med mindre population kommer hotet i ett annat läge, och där sticker rovfåglarna ut. En ökad dödlighet här kan slå snabbt mot populationens storlek.

Det finns också arter som förolyckas oftare än andra, och dit hör måsfåglar.

– Alla fåglar har någon form av undvikande-beteende, men just de här grupperna är skickliga flygare, som är vana vid att undvika faror i sista stund med en snabb gir. Det fungerar bra för många byggnader som står stilla men inte för vindkraftverk.

RUNT VINDKRAFTVERK PÅ LAND sker det ofta en ansamling av insekter, vilket gör att fladdermöss och även de insektätande tornseglarna inte sällan förolyckas för att de sökt sig dit.

I södra Sverige stänger man numera ner verken vid svaga vindar under varma nätter, så kallad "bat mode", vilket minskar skadeverkningarna.

– Den minskning av tornseglare i Sverige som skett sedan 1970-talet är ju inte primärt orsakad av vindkraften, men att den bidrar till skadan är förstås allvarligt.

Martin Green lyfter fram en annan grupp vars beteende förbryllar: hönsfåglar. Studier har visat att arter som dalripar och tjäder kan flyga till sin död rakt mot själva tornet. Varför vet man inte.

OCH HUR HAR MAN överhuvudtaget beräknat dödligheten? Jo, metoderna har förfinats och blivit allt bättre. Människor som söker av marken missar lätt små bruna fåglar som ju för övrigt snabbt dras ner i jorden av skalbaggar, eller flyttas av andra asätare. Nu tar man ofta specialtränade hundar till hjälp, och deras tillförlitlighet kollar man genom att släppa ner döda fåglar med drönare för att se hur många de hittar (drönare för att hunden inte ska få upp spår på marken).

Det är svårare att ta reda på hur farliga vind-

kraftverk till havs är för fåglar. Om detta vet vi inte mycket, säger Martin Green.

– Men en sak som är väl belagd är att havsfåglar flyger runt vindkraftsparkerna ute på havet, de utgör inte någon dödsfara för dem. Det är förvånande att den oron fortfarande dyker upp så ofta i debatten.

Tornseglare. Bild: OVE FERLING

ÖVERGÅR MAN TILL vindkraftverkens

påverkan på fåglarnas livsmiljö, finns det studier från brittiska vatten och tyska bukten som visar hur smålommar i sina övervintringsområden undviker vindkraftverk.

– Det är ju bra, då dör de inte, kan man resonera, säger Martin Green.

– Men om vindkraftsparkerna blir allt större och det blir tätare mellan parkerna, då försvinner ju deras livsmiljö.

Studierna visar också att även alfågel, sjöorre och svärta har starkt undvikande-beteende. Ejdrar har det däremot inte, av hittills okända orsaker.

TIDIGARE HAR MAN FUNDERAT PÅ om fåglarnas undvikande av vindkraftverk har tvingat dem till längre rutter, vilket ju kan vara kostsamt under en flytt. Denna så kallade barriäreffekt är man inte längre så oroad över när det gäller flyttande fåglar, säger Martin Green. Senare års studier med gps-försedda fåglar har visat att de ändå gör långa avvikelser från den raka linjen mellan start och mål.

Ju fler vindkraftverk, desto större risker för fåglarna blir en enkel sammanfattning. Nu verkar ju intresset för vindkraft bland styrande politiker

Minskningen av tornseglare i Sverige sedan 1970-talet är ju inte orsakad av vindkraften, men att den bidrar till skadan är förstås allvarligt

Bild: STIG KARLSSON

Havsörn är inte så kompatibel med vindkraftverk. I

i Norge 2013 då enstaka rotorblad målades svarta, s

Inga dödade örnar återfanns vid de målade vindmöllorna. Källa: www.natursidan.se

FÅGELSKYDD

Steg ett är att man måste välja rätt plats för vindkraften

vara svalt och de har pausat flera större vindkraftsprojekt, till exempel i Östersjön. Men vi kan läsa om planerade havsbaserade vindparker vid Kungälv och Stenungsund och utanför Hallandskusten planeras en utbyggnad med omkring 100 vindkraftverk. Redan finns i Halland och Västra Götaland 935 vindkraftverk och ytterligare 61 har fått tillstånd.

– Den allra enklaste och första åtgärden: bygg inte där det finns jättemycket fåglar, på land eller till havs, säger Martin Green.

– Man får alltså inte bygga i vatten där lommarna vinterprovanterar, inte heller i områden där rovfåglar häckar eller där många uppehåller sig vid andra tider av året. I Skåne pratar vi mycket om att det måste finnas tillräckligt stora områden helt utan vindkraft. Och så ska det inte byggas vid fåglarnas viktiga flyttleder. Öresund, till exempel, är ingen bra plats för vindkraft.

FÖR BÅDE EXISTERANDE och planerade vindkraftverk blir det viktigt att anpassa driften. Och när Martin Green ger många internationella exempel på uppfinningsrikedom i den riktningen, väcker det optimism. Ta till exempel Gibraltartrakten i södra Spanien, där mängder av rovfåglar passerar: numera stoppar man driften när det är många fåglar i luften och dödligheten har minskat med 62 procent. Först var det människor som observerade och ringde dem som skötte driften av vindkraftverken, nu är man på väg mot tekniska system, med AI-rutiner.

Från USA finns studier som visar ännu lägre dödlighetstal för fåglar sedan man anpassat driften

Martin Green

Fågelforskare vid Lunds universitet som mest arbetar med miljöövervakning av fåglar och däggdjur. Men även med att sammanställa och sprida information om hur särskilt fåglar påverkas av hur vi människor bygger anläggningar som broar, vindkraftverk, större byggnader med mera.

och i Tyskland har man satt driftsanpassning som ett villkor för utbyggnad av vindkraft på land för att skydda örnar.

I uppfinningsrika försök i Norge har man funnit att fåglarna oftare undviker svartmålade rotorblad och torn. I Sverige är det, ännu så länge, krav på att vindkraftverk ska vara vitmålade.

UTVECKLINGEN AV SYSTEM som skyddar nattflyttande fåglar har inte kommit lika långt, men det görs försök med värmekameror och radar för de stora parkerna till havs i Nederländerna.

– Så steg ett är att man måste välja rätt plats för vindkraften. Där är jag kritisk till att vem som helst får ansöka om att bygga vindkraftverk var som helst. Myndigheterna borde peka ut lämpliga platser och göra tydligt att resterande områden ska vara fria från både utbyggnad och planer på utbyggnad.

– Steg två är att anpassa driften med rätt system,

Mer att fördjupa sig i

Synen på vindkraftens faror och förtjänster varierar mellan olika miljöorganisationer och ornitologiska föreningar.

BirdLife Sveriges hållning till vindkraftsutbyggnad framgår här: birdlife.se/fagelskydd/vindkraft
Se exempelvis <https://birdlife.se/fagelskydd/artprojekt/lommar-och-vindkraft>

Naturskyddsföreningen tar upp faror för fågellivet samt andra komplikationer och förtjänster med detta energislag: www.naturskyddsforeningen.se
Nås enklast via sökning på "naturskyddsföreningen fåglar vindkraft". Länkar för vidareläsning finns.

Natursidan.se har ett brett spektrum av artiklar i ämnet, bland annat hur olika kraftslag drabbar fågellivet. Se www.natursidan.se – sök på vindkraft.

Fler faror för fågellivet

I Sverige dör 15 000–45 000 fåglar av vindkraft varje år, beräknat på vindkraft etablerad i landet fram till 2023. Det är dock inte den enda antropogena (av människan skapade) orsaken till fågeldöd. Trafiken beräknas döda 6–7 miljoner fåglar årligen. Till det kommer i runda tal 800 000 fåglar som dör i kollisioner med fönsterrutor, kraftledning och oljeutsläpp varje år.
Källa: www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/vanliga-myter-om-vindkraft

Även predation från tamkatter är betydande. I Sverige finns grovt räknat 1,5 miljoner tamkatter, plus omkring 100 000 förvildade. Enligt beräkningar tar de sammanlagt 17,5 miljoner fåglar årligen. I Norge uppges katters totala predation landa mellan 4 och 14 miljoner skadade och dödade fåglar per år.
Källa: www.natursidan.se/nyheter/norsk-studie-over-tamkatters-paverkan-pa-biologisk-mangfald/

I USA beräknas bekämpningsmedel döda minst 74 miljoner fåglar per år. Det kan dock vara en uppskattning i underkant eftersom död via förgiftning är långsam och svår att härleda. Så statistiken är osäker. Källa: www.natursidan.se/nyheter/statistik-over-faglar-dodade-av-manskliga-paverkan

Dvärgörn, men även gåsgam och ormörn, passerar i anse-
nliga mängder via Gibraltar under migrationen vår och
höst. Numera stoppas driften vid de sämst placerade vind-
kraftverken i Gibaltars närhet när rovfågelströmmar går
till. Detta har minskat dödligheten med över 60 procent .

Bild: BJÖRN DELLMING

och där är vi bara i den första fasen. Anpassad drift
bör användas i mycket större utsträckning än idag,
summerar Martin Green.

Han beskriver sig som en person som tycker att
vindkraft kan byggas ut om vi planerar rätt.

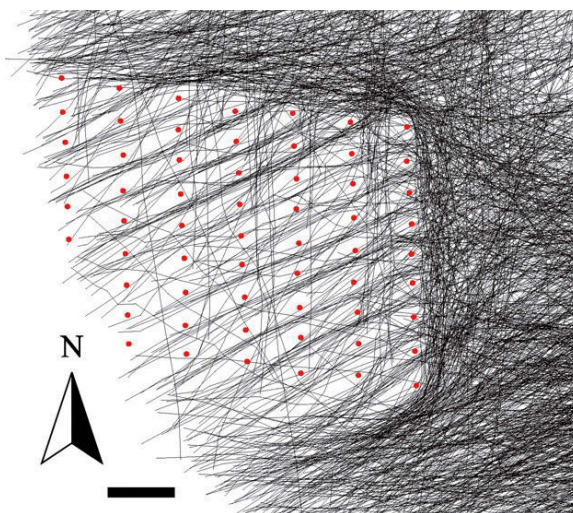
– Biologisk mångfald prioriteras fortfarande allt-
för lågt av myndigheter och företag. Jag menar att
detta måste förändras så att vi kan bevara och för-
stärka den biologiska mångfalden. 🌿

Referenser

Forskningsprogrammet Vindval är ett samarbete mellan
Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Det startade
2005 och upphörde 2024. På deras hemsida kan man läsa
om en mängd studier av vindkraftens påverkan på natur
och människor. Sök på *Vindval Naturvårdsverket*. Där finns
flera underrubriker, som *fåglar och fladdermöss, påverkan
på marint liv och påverkan på människor*. Se [www.natur-
vardsverket.se/om-miljoarbetet/forskning/vindval](https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/forskning/vindval).

Kartunderlag för vindutbyggnad finns här:

<https://vbk.lansstyrelsen.se>.

Diagrammet, ur tidskriften *Biology Letters* 1:2005, är från
en studie gjord på ön Rönne i Danmark. De svarta strecken
visar hur radarn registrerat rörelserna från flygande änder
och gäss, de röda prickarna är vindkraftverk i havet. Mindre
än en procent av fåglarna flög farligt nära vindkraftverken,
är forskarnas slutsats.

**Biologisk
mångfald
prioriteras
fortfarande
alltför lågt
av myndig-
heter och
företag**

PILGRIMSFALKARNA har hittat in till centrala delarna av Örebro, och det blir allt vanligare med observationer under vintermånaderna. Här ses en falk sitta på Olaus Petrikyrkan i Örebro med ett byte i klorna.

Allt fler vinterfynd av pilgrimsfalk i Örebro

I VINTER har det blivit allt fler observationer av pilgrimsfalk i centrala Örebro. Falkar har rapporterats på bland annat Nikolai kyrkan, Olaus Petrikyrkan, USÖ och på EONs anläggning på öster i Örebro.

TEXT: KENT HALTTUNEN

Under många år var det relativt ovanligt med observationer av pilgrimsfalk under vintern. Om skådare i Närke såg världens snabbaste fågel under vintermånaderna, var det ofta i Kvismaren, Tysslingen eller möjligen vid Oset. Men för drygt ett år sedan, under de sista dagarna i december 2023, observerade Magnus Persson en pilgrimsfalk som satt på Nikolai kyrkan i Örebro. Sedan dess har falkarna allt oftare uppträtt i centrala delarna av Örebro.

Närkes Ornitologiska Förening har tillsammans med representanter för Svenska kyrkan undersökt om det finns lämpliga platser att sätta upp en bolåda för falkarna i Nikolai kyrkan. Men tyvärr var fönsternischerna lite för små för att rymma en plattform, som behöver vara 80x100 centimeter stor.

I år har observationerna av falkarna varit ännu fler. Sedan den 1 december 2024 finns det över

75 observationer av arten, och de flesta är från Örebro: Nikolaikyrkan, Olaus Petrikyrkan, USÖ och EONs anläggning på öster i Örebro. Pilgrimsfalkarna har också fortsatt varit synliga i Kvismaren och Tysslingen. De har också hittat till silon i Odensbacken, vilket skulle kunna vara en lämplig boplats. Påfallande många observationer är från Oset med omnejd. Det kan vara bra platser för pilgrimsfalkarna att jaga på.

I Fjugesta, där ett falkpar häckat framgångsrikt sedan sex år tillbaka, finns det inga observationer av pilgrimsfalk under vintern. Falkparet i Fjugesta har under de sex åren fått fram 20 flygfärdiga ungar.

Forskning visar att unga honor av pilgrimsfalk söker sig egna revir inom 100 kilometer från födelseplatsen. De unga hanarna är ännu mer ortstrogna, de söker egna revir inom 50 kilometer från sin födelseplats. Det borde innebära att någon av de unga pilgrimsfalkar som fötts i Fjugesta också söker ett eget revir och en egen boplats i närheten. Varför inte i Örebro? Närkes Ornitologiska Förening har monterat upp bolådor avsedda för pilgrimsfalkar på flera platser i centrala Örebro, bland annat på Hantverkshuset, EONs anläggning på öster, höghuset i Varberga och ett av höghusen i Brickebacken.

Staffan segrade i ekoskådningskampen

■ **Staffan Gustavsson vann ekoskådningsstävlingen i Närke. Under 2024 cyklade han ihop 199 arter i landskapet.**

Det var tolfte året som ekoskådningsstävlingen genomfördes i Närke. 15 deltagare deltog i tävlingen. Bäst lyckades Staffan Gustavsson med 199 arter. Att kunna se så många arter under ett år i Närke är bra även om man skulle åka bil till de olika lokalerna. Staffan Gustavssons flitiga turer på cykel gav honom en topp-15-placering bland landskapets skådare under 2024.

Som vanligt när det gäller Staffan (det är tionde gången han deltar i tävlingen), har han fått ihop en imponerande mängd ekoskryss. Det är inte många arter han missat.

Bland de 15 deltagarna i ekoskådningsstävlingen är han ensam om att ha kryssat mindre flugsnappare och ringtrast. Dessutom har han lyckats observera en mängd arter som varit svåra för de övriga ekoskådarna: råka, skäggmes, svart rödstjärt, jorduggla, sparvuggla, rödspov, småsnäppa, kustsnäppa, ängshök, svärta och alfågel.

Det här är andra gången Staffan Gustavsson vinner ekoskådningsstävlingen. Förra gången var år 2018, då fick han ihop 206 arter. ihop 212 arter.

Samtliga tio år som Staffan deltagit har han ekoskryssat över 180 arter. Toppåret var 2020, då fick han ihop 212 arter. Men det året vann Per Wedholm på 221 arter.

Studie
främjandet

Tallbiten vinterns stora hit — men då kom **Uven...**

VÅRVINTERN ÄR EN HÄRLIG TID med kalla nätter, sol från klarblå himmel, dagsmeja och isar som "sjunger". Svartmesar spelar, hackspettar trummar, ugglor hoar och skator har skatriksdag. Gäsens förekomst under hela perioden vittnar tydligt om en vinter med öppna vattendrag och mycket barmark. Det var endast under de kallaste veckorna med snö som tidiga sädgäss och spetsbergsgäss vände söderut igen. Tallbitar från invasionen under senhösten stannade i landskapet nästan hela perioden och blev utan tvekan en av vinterns stora "hits". Innan vårfåglarnas ankomst är det läge att blicka tillbaka på den gångna vinterns mest intressanta rapporter i Artportalen.

PS. Berguven i rubriken då? Den slog sig ju ner som en bomb på taket till gamla Televerket i Örebro de sista februaridagarna. Mer om den i slutet på OBSat-sidorna.

GÄSS OCH SVANAR

Kanadagäss och **grågäss** har funnits i landskapet hela vintern. När all snö som kom nyårshelgen smälte bort i mitten på januari blev det ett tydligt inflöde av nya individer från söder. **Sädgäss** fanns i Närke hela december, men de försvann direkt när snön kom på nyårsdagen. Men i slutet på januari var de tillbaka och största antalet noterades 31 jan. med 168 ex. på Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren enligt Anders Jacobsson. Högsta siffran för februari blev 335 ex. som rastade på Segersjö åkermarker 11 febr. Kylan kom tillbaka och återigen lämnade alla sädgäss landskapet. Tre fynd med **tundrasädgäss (rossicus)** gjordes i Kvismaren under vintermånaderna med 7 ex. på Hammarmaden 30 jan, 3 ex. vid Kilsgården 31 jan. samt 4 ex. vid Hammar 2 febr. Ytterligare ett fynd av rossicus gjorde Andreas Sandberg och Johannes Almqvist med 5 ex. vid gamla Hammarsundsbron, Vättern 9 febr. Alla **spetsbergsgäss** lämnade Närke i slutet på

november. Årets första blev 25 ex. vid Norra tornet, Tysslingen 25 jan. enligt Patrik Heden-gren och Kristina Lindqvist. Vid Kilsgården, Kvismaren rastade 108 ex. 5 febr. och dagen efter noterade Kent Halttunen 80 ex. på Södra maderna, Tysslingen. Sträcket kom av sig med kylan och i mitten av februari hade alla spetsbergsgäss lämnat landskapet. På Södra maderna hittade Bo Runesson en ensam **bläs-gås** redan 25 jan. Fler bläsgäss anlände och 1 febr. hade de ökat till 12 ex. Denna gång på Grävemaden söder om Tysslingen enligt Michael Andersson. På Hammarmaden, Kvismaren såg Kent Larsson en sista bläsgås 13 febr. Likt andra gäss drog de sig tillbaka söderut när vinterkylan kom tillbaka. Övervintrande **sångsvanar** har funnits på många lokaler runt om i Närke under vintern.

ÄNDER OCH DOPPINGAR

Periodens enda fynd av **bläsänder** gjordes vid Kvismaren några dagar i december. På Hammarmaden rastade 2 ex. 23–24 dec. enligt Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén och Anders Jacobsson. En bläsand sågs även 28 dec. men då i Hammarån. **Krickor** rapporterades från flera lokaler i december och januari. Observationer direkt efter årsskiftet gjordes med 1 ex. i Reningsverket, Hallsberg 2 jan. enligt Christer Johansson samt 1 ex. i Kumla Sjöpark 3 jan. med Eskil Friberg och Andreas Sandberg som rapportörer. Sedan rastade en kricka på Södra maderna, Tysslingen 18 jan. och även en individ i Kvismaren 19 jan. Slutligen 1 ex.

TALLBIT

FOTO: LENA ASP

i Nyhammarsdammen. Garphyttan 29–30 jan. enligt Michael Andersson. Periodens enda **brunand** rastade i Svartåns mynning, Oset 22 jan. På plats var naturligtvis liksom alla dagar Osetgubbarna Lennart Eriksson, Thord Eriksson och Christer Tegebro. Vinterns enda fynd av **bergand** stod Andreas Sandberg för. I en flock med **viggas** hittade han fyra bergänder vid Leppe småbåtshamn 28 dec. Två hanar och två honfärgade. **Salskrakar** rastade på flera lokaler i Hjälmaren under december månad. Största antalet var 10 ex. vid Äsöbron 1 dec. enligt Patrik Strömberg. En salskrake höll till i Svartåns mynning 4–12 dec. Östernärkingen Anders Jacobsson hade koll på salskrakar i den delen av Hjälmaren med 3 ex. vid Yxnäsa udde, Segersjö 7 dec. samt 1 ex. i Segersjö-viken 30 dec. Enda fyndet av **smådopping** stod Åke Pettersson för med 1 ex. vid en vassrugge i Svartån vid Cementrännans utlopp, Oset 2 jan. **Skäggdoppingar** stannade kvar i södra Hjälmaren hela december ända till årsskiftet. Största antalen var 45 ex. som sågs från Näsudden 4 dec. samt 19 ex. som räknades från Djursnäsön 28 dec. Eskil Friberg och Andreas Sandberg noterade även 8 ex. vid Dimbobaden 2 jan. Vätterns öppna vatten lockade även denna vinter till sig många övervintrande skäggdoppingar. Imponerande 500 ex. kunde Andreas Sandberg och Johannes Almqvist summera från Nydalens småbåtshamn 9 febr.

HÖNSFÅGLAR OCH DUVOR

Från Närkes storskogsområden har många rap-

STJÄRTMES

FOTO: BROR JOHANSSON

porter inkommit om spelande **orrar** på olika myrar. **Tjädrar** har stötts upp lite varstans och ett tiotal fynd av **järpe** har gjorts på flera lämpliga lokaler. **Rapphöns** har varit svåra att hitta under en vinter med mest barmark på åkrar och ängar. Endast tre fynd under januari. Först 4 ex. vid Reningsverket, Kumla enligt Sandra

BLÅ KÄRRHÖK

FOTO: GUNNAR ROHED

Tengelin, sedan 16 ex. vid Baggetorp, Lindbacka 11 jan. med Ola Erlandsson och Magnus Persson som första rapportörer. Slutligen 7 ex. vid Gråbo, Rinkaby enligt Nils Eriksson. Stannfågeln **turkduva** har setts på ett tiotal tidigare kända lokaler. Enstaka **skogsduvor** brukar ses i Närke varje vinter, men denna vinter slår alla rekord. Övervintrande skogsduvor har setts både i december och i januari på många lokaler i hela landskapet: vid Frogesta, Torsta och Nedre snåret i Kvismaren, men även vid Adolfsberg, Tysslingen, Glanshammar och Edsberg. Högsta antalet noterade Johan Åhlén, hela 15 ex. vid Nedre snåret 7 jan. Skogsduvor anländer normalt till Närke redan i februari så inga fynd har medräknats från den månaden. Milda vintrar har bidragit till att **ringduvor** numera övervintrar i Närke varje år. Inget undantag den gångna vintern med mer än 170 rader i Artportalen. De allra flesta i eller i närliggande lokaler till Örebro stad. Bara enstaka individer på ett tiotal orter i övriga landskapet.

VADARE, RALLAR, SKARVAR, HÄGRAR OCH MÅSFÅGLAR

Ovanligt nog gjordes inga fynd av övervintrande **sothöns** eller **vattenrallar** under december och januari. Första sothönan rapporterade Anders Jacobsson från Reningsverksdamarna, Kumla 20 febr. Dagen efter alltså den 21 febr. fann Thord Eriksson den första vattenralen för perioden vid Fågeludden, Oset. Även **rörhöna** har varit fåtalig. Kent Halttunen upptäckte 1 ex. i Vattenparken, Fjugesta 7 jan. och den fanns kvar 9 febr. enligt Sandra Tengelin. En ensam **tofsvipa** hittades på Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 31 jan. Vipan lyfte och flög vidare till Hammarbotten, där den sedan stannade över natten och även kunde beskådas dagen

efter. Observatörer blev Sune Johansson, Berit Söderberg, Per Hasselgren m.fl. **Storskarvar** med ett antal av 1–5 ex. fanns kvar i Hjälmarren ända till 30 dec. Enda rapporten från Vättern bidrog Andreas Sandberg med genom ett fynd med 7 ex. utanför Hinstorp, Olshammar 18 jan. En **ägrethäger** höll till i Kvismaren hela december. Sista gången för året sågs den vid Rysjön och vid Hammar på nyårsafton 31 dec. enligt Åke Pettersson, Birgitta Dawidsson, Håkan Svensson m.fl. Dessförinnan hade 6 ex. setts sträcka söderut över Hammarmaden 5 dec. **Gråtrutar**, **havstrutar** och **fiskmåsar** har setts i landskapet hela vintern. **Skrattmåsar** har däremot varit fåtalig med endast två fynd. Den första sågs av Ola Erlandsson vid Hästnäs, Hjälmarren 18 jan. Nästa skrattmåsar besökte Svartåns mynning, Oset 6 febr. enligt Lenart Söderkvist och Lars Andersson.

ROVFÅGLAR

En mäktig fågel är **kungsörn**, som under vintern har rapporterats i Artportalen från ett trettital lokaler i landskapet. Under motsvarande period under vintern 2023/2024 noterades dubbelt så många observationer. Fortsätt gärna rapportera alla kungsörnar. Ovanligt många **blå kärrhök** stannade kvar på olika lokaler i Närke hela december och ända till 4 jan. De flesta observationerna gällde honfärgade individer, men även en handfull hanar har rapporterats. Det kraftiga snöovädret i nyårshelgen skrämd sedan bort dem. En honfärgad individ sågs av Hans Waern vid Kilsgården, Kvismaren 25 jan. Vinterns sista obs av blå kärrhök blev en honfärgad fågel som sågs 1 febr. över Lötens åkrar, Kvismaren av Per Karlsson Linderum och Amanda Linderum. En **röd glada** sågs av Ola Strand i Hjortkvarn 5 febr. Ovanligt med fynd på vintern i landskapet. Även **stenfalk** är ovanlig på vintern. Enda fyndet gjorde Erik Törnvall och Tunyapat Pinwanichkul vid Kilsgården, Kvismaren 19 jan. Även **pilgrimsfalk** var tills för några år sedan sällsynt i våra trakter på vintern. De senaste åren har dock fynden ökat och den gångna vintern slår alla rekord. Pilgrimsfalk har även denna vinter setts sitta på kyrktorn och höga byggnader i centrala Örebro, men även i Odensback-

STEGLITS

FOTO: BIRDNERDS

en, Kvismaren, Tysslingen, Marieberg, Norra Bro, Rynningeviken, Oset och Hallsberg. Till och med noterade Emma Karlsson 1 ex. vid Tolsboda, Villingsbergs skjutfält 4 jan. Hur många individer det handlar om är omöjligt att bedöma. Bara vid ett tillfälle sågs två individer tillsammans och det var vid Hågervad, Tysslingen 30 jan. Läs mer om pilgrimsfalkar i centrala Örebro på sidan 22 i detta nummer.

UGGLOR, KUNGSFISKARE, HACKSPETTAR

Vårvintern är ugglornas tid. **Kattugglor** och sparvugglor började låta redan i januari. Likaså de första **berguvarna**. I skrivande stund verkar uvar vara igång på 5–6 olika lokaler i landskapet. Första **hornugglan** sågs i mörkret vid Frogesta, Kvismaren redan på art-racet 4 jan. av Eskil Friberg, Tyra Jakobsson och Andreas Sandberg. Nästa observation stod Magnus Friberg för med en hornuggla i centrala Kvismaren 11 febr. En vecka senare började den hoa från en tallunge i Kvismaren enligt Anders Jacobsson, Ola Strand m.fl. Vinterns enda **jorduggla** jagade i skymningen över hagen vid Västra kröken, Kvismaren 10 febr. enligt Johan Åhlén. Glädjande rapporter har inkommit sedan 6 febr. om minst åtta spelande **pärugglor** från olika storskogsområden. En av gammelskogens mäktigaste invånare är nog **slaguggla**. Sune Johansson och Berit Söderberg hade lyckan att på nära håll få se en fin slaguggla under en biltur på Villingsbergs skjutfält 23 dec. I samma skogar som ugglorna trivs även **tretåiga hackspettar**. Fyra fynd under vintern. En tretåig hördes 18 jan. i Mantorpsskogens naturreservat, Rinkaby av Leif Sildén. Nästa fynd gjorde Lars och Eva Andersson med 1 ex. vid Holmsjön i södra Kilsbergen. Vid Kvällsmossemon trummade en individ 9 febr. enligt rapport från Per Karlsson Linderum. Slutligen 2 ex. på Lindsnåremossarna 15 febr. enligt Sofia Loord och Mattias Andersson. De två sist nämnda lokalerna ligger söder om Skogaholm. Endast en rapport av **gråspett** denna vinter. Den kom från Tomas Bergkvist som såg 2 ex. vid Botenriken, SO Skogaholm 6 febr. Noteras kan att ingen fågelmatning med talg har utförts vid Flyhagen eller vid Garphyttans nationalpark. **Kungsfiskare** har födosökt i Cementrännan/Svartån i Oset hela vintern. Enstaka fynd har gjorts i Fallen vid Karlsund, Åkerbydammen i Tysslingen, Dimbobaden, Boglundsängen, Reningsverket i Hallsberg, Åslasjön i Kvismaren samt vid Serpentindammarna i Kvarntorp.

TÄTTINGAR

En **råka** har sällskapat med övriga kråkfåglar i Kvismaren nästan hela vintern enligt Bengt

Österberg, Åke Hammarström, Patrik Strömberg m.fl. Även på Rala åkermark i Hallsberg har en råka setts vid flera tillfällen. Christer och Helena Johansson har registrerat den 21 dec, 22 dec. samt 19 jan. Tillfälligt noterades en råka vid Vattenparken, Fjugesta 7 jan. av Kent Halttunen. Sista fynden av råka gjordes vid Tarsta/Åkerby, Sköllersta 17 jan. och 7 febr. enligt Per Karlsson Linderum. Under december månad noterades stora mängder **björktrastar** och **rödvingetrastar** i landskapet. Flitige sträckräknaren Ola Erlandsson hade en bra dag vid Hästnäs, Hjälmarén 22 dec. Imponerande sträck av rödvingetrastar med 510 ex. och björktrastar med 2 350 ex. Ola räknade även sträcket vid Venastugan 28 dec. och kunde då summera till hela 3 000 björktrastar. Ovanligt många **dubbeltrastar** har övervintrat i Närke. Högsta antalet var 10 ex. i Garphyttans nationalpark 28 dec. enligt Ronnie Lindqvist och Gun Isacson. För att undanröja alla tvivel på artbestämningen kunde Peter Gustafson bifoga ett foto i Artportalen på vinterns enda **taltrast** som han såg i Norra Bro 8 jan. Mats Hansson upptäckte en **järnsparv**, vid Cementtrännen, Oset 4 jan. Fågeln stannade kvar på Gamla tippen några dagar och sågs sista gången 7 jan. En annan fågel som uppskattar Cementtrännen på vintern är **forsärla**. Under perioden 14 jan. – 20 febr. visade den sig endast vid fem tillfällen. Ett par **ängspiplärkor** höll till på Kvarntorps-

högen 15–16 febr. enligt Anders Jacobsson, Johan Åhlén och Patrik Strömberg. Dessförinnan gjordes två fynd i december. Tommy Sundqvist såg 1 ex. vid Sticksjö 10 dec. och det andra fyndet stod Martin Karlsson för på hemmaplan med 1 ex. vid Irvingsholms gård. **Tallbitar**, som kom till Närke med invasionen i oktober/november, provianterade i rönnbärsträden långt in på vintern. Mest publika blev nog de tallbitar som under några veckor efter nyår frossade på rönnbär vid Mariebergs köpcentrum. Kulmen nåddes 3 jan. med flera rapporter om 40–44 ex. samtidigt. Rapportörer den dagen vid Marieberg var Oscar Axelsson, Håkan Carlestam, Anna-Karin Törnblom m.fl. Tre observationer i februari är värda att publiceras. Ett fynd av 1 ex. gjordes i Mantorps-skogens naturreservat 6 febr. Två fynd gjordes i skogarna mellan Hjortkvarn och Skogaholm enligt Per Karlsson Linderum. En tallbit vid

Lofallemon 2 febr. samt vinterns sista fynd med 4 ex. vid Ängen 13 febr. som avslutning på invasionen. Hur många år får vi vänta på nästa? Under perioden 21 dec. – 10 jan. sågs flockar med **vinterhämplingar** i Kvismaren med som mest 50 ex. vid Nedre snäret 9 jan. Fåtalig i övriga landskapet med endast fyra fynd. Började med 2 ex. i Hjälmarviken, Oset på nyårsdagen, sedan 8 ex. vid Lindbacka 4 jan. och dagen efter 2 ex. på Rala åkermark, Hallsberg. Det fjärde fyndet gjordes med 9 ex. på Kvarntorpshögen 13 febr. Vinterns **snö-sparvar** får bli avslutning på rapporten. Enda fyndet i december gjordes av Leif Sildén med 1 ex. vid Hedens våtmark 15 dec. Snösparvar sågs i Kvismaren hela januari med 1–6 ex. På stenarna vid Strandpromenaden, Rynningeviken rastade 1 ex. tillfälligt 30 jan. Största flocken i januari blev 15 ex. vid Aldammen, Asker på nyårsdagen enligt Ola Erlandsson. Snösparvar börjar dra sig norrut redan i slutet på februari. Christer Tegebros observation av en flock om 40 individer vid Blackstaån, Tysslingen 22 febr. var nog inget annat än ett tidigt vårtecken.

Sist i februari kom vårvärmen med sydväst-vindar. Gässplogar drog norrut utan tanke på att vända tillbaka. Sånglärkor kvittrade och tofsvipor kom inflygande. Tidiga ljungpipare och röd glada vid Tysslingen redan 24 febr. Och nu är vårens fåglar redan på plats och bråda tider väntar oss fågelskådare.

OBS-EXTRA

Uvanlig besökare på gamla Televerkets tak!

DEN 5 FEBRUARI blev Anders Silvetårn tipsad av en arbetskamrat att det satt en berguv på före detta Post- och telegrafhuset i centrala Örebro. Han fick snabbt fram kameran och kunde dokumentera den stora ugglan.

För många är det ovanligt att se en berguv i dagsljus. Vanligtvis, om man har tur, kan man se och höra den i skymning och gryning. Annars är det en nattaktiv fågel. Det händer att en och annan berguv upptäcks inne i centrala delarna av städer. För många år sedan observerades en berguv under dagtid när den satt på taket på Riksbankens lokaler. Den här gången upptäcktes uven inne på gården på före detta Post- och Telegrafhuset, alldeles bakom Niko-

laikyrcan i Örebro. Under hela den dagen var det många fågelskådare och andra intresserade som fick möjlighet att se Europas största uggla. Normalt sett häckar berguven i klippbranter. Det är en hotad art, många berguvar trafikdödas eller dör av strömförande elledningar. En annan anledning till att arten minskar i antal kan vara att soptipparna sköts på en annat sätt och födotillgången är inte lika bra på de platserna längre. Sedan början av 2000-talet har antalet revir i Sverige halverats. Numera räknar man med att det finns cirka 450 berguvrevir i hela landet.

I Närke finns en handfull par av berguv. Glädjande nog fick berguvsparen i vårt landskap hela åtta ungar under förra året. Det kunde fastslås genom att reviren inventerades med hjälp av inspelningsbara ljudboxar.

FOTO: REBECCA OLAUSSON

3 nya namn i styrelsen på årsmötet

"Jag är ingen kryssare"

■ Jag började skåda i tonåren. Angarnsjöängen, närheten av Vallentuna i Uppland, blev min hemmalokal. Några år som medlem i Fältbiologerna och ett års biologistudier på universitetet breddade mina naturintressen en del.

Men sedan dess har fågelskådandet mest varit bara en del av mitt stora intresse för att vistas i och njuta av naturen. Oftast har jag skådat ensam och lärt mig fåglarnas läten, utseende och beteende på egen hand. Jag har just aldrig kryssat arter, mest njutit av att se och lyssna till de fåglar som funnits där jag vistats.

Efter flytten till Närke för drygt fem år sedan, har jag fått större intresse av att bredda mitt skådande utanför hemmalokalerna. Resor och excursioner med NOF har gett mig sällskap, och kunniga guider har ökat intresset för skådandet. Både hemmavid och på resor har jag till min egen förvåning lärt mig rätt många fler arter och även deras läten. Det är verkligen roligt och stimulerande. Och det finns alltid mer att lära och uppleva!

Peter Klevnäs, ny ledamot i NOFs styrelse.

"Brinner för att ringmärka"

■ Jag började min skådarbana när jag gick i årskurs 4 med en likasinnad kamrat. Från början hade jag alltid med en kamera med ett teleobjektiv. På den tiden var det svartvit film som gällde.

Varje år ligger jag ute på tjäderspel minst en natt. Jag har två barn som idag vuxna. Ingen av dem har fastnat för fågelskådning, men jag hoppas få barnbarnen intresserade.

Och det finns hopp. När äldsta barnbarnet lärde sig prata, så var första hans första ord "ho-ho" i stället för "mamma"! Hur gick det till? Jo, jag fick uppdraget att gå med barnbarnet när han skulle sova och då passade jag på att härma en kattuggla; det fanns en sådan uppstoppad på väggen.

Jag har varit ordförande i Arboga Fågelklubb under 36 år och var med om att starta klubben hösten 1984. Idag är föreningen nedlagd, det går inte att få ihop folk till en styrelse.

De senaste 15 åren har jag ringmärkt bland annat göktyta i holk. Jag har också varit medhjälpare vid nätfångst under många år; idag med en egen licens som ringmärkare, och ringmärkning är något jag verkligen brinner för.

Seppo Leppälampi, ny ledamot i NOFs styrelse.

Per S. och Bengt A. avtackade

■ I samband med NOFs årsmöte i februari avtackade Per Salomonsson och Bengt Andersson. Båda avgår ur styrelsen. Per Salomonsson har bland annat varit ansvarig för resorna inom NOF och Bengt Andersson har ansvarat för försäljning av föreningens fågelholkar, skött lotterier vid inomhusmöten och jobbat med verksamhetsutveckling.

Johan Miller, ny ledamot i NOFs styrelse.

"Har alltid kikaren hängande runt halsen"

■ Mitt fågelintresse startade redan i tioårsåldern i Dalarna. Jag hade turen att ha en något äldre kamrat som tog med mig ut i markerna och lärde mig fågelskådningens underbara värld. Ända sedan dess har kikaren hängt runt min nacke vart än jag varit, jag känner mig oklädd om kikaren inte är med.

Min fågelskådning har framför allt skett i det område jag för tillfället varit bosatt: Dalarna som ung, Roslagen efter studierna och sedan knappt 30 år i Närke. Min tid i Roslagen har gjort att jag de senaste 30 åren årligen deltagit i ringmärkning på Svenska Högarna, allra längst ut i Stockholms skärgård. Jag har även gjort många resor till svenska fjällen både på sommaren och på vintern, Sarek har jag besökt ett tiotal gånger. Sedan drygt 20 år bor jag i Mark strax sydost om Örebro med Markaskogen som närmsta granne. Mycket av min fågelskådning sker därför i skogarna kring Mark, men även i Oset, Kvismaren och Tysslingen. Våren 2024 slutade jag arbeta och ägnar nu till allt större del av min tid åt fåglar, jag jobbar som volontär på Tysslingens Naturcenter och kommer att guida i Örebro framöver.

Fortsatt stort intresse för NOF

INTRESSET för Närkes Ornitologiska Förening, NOF, fortsätter att vara stort. Vid årets slut hade föreningen 821 medlemmar. Till det ska läggas 119 personer som bor i Närke men som är medlemmar i enbart BirdLife Sverige; de ska numera räknas som integrerade medlemmar i NOF. Fördelningen mellan könen är 60 procent män och 40 procent kvinnor.

En viktig rekryteringsbas till NOF är kurser och utbildningar, bland dessa kan nämnas nybörjarcirkeln, holkbbyggarkursen, ringmärkarkursen och gåsinventeringsutbildningen.

NOFs ambition är att vara en öppen, välkomnande, inkluderande och transparent förening; det ger oss fortsatt framgång och tillväxt. Många i föreningen gör stora insatser och det är glädjande att fler och fler aktiverar sig i olika delar av vår verksamhet.

Under året har en hel del kraft ägnats åt den så kallade Kedjan, som innebär att NOF blir en del av Bird-

Life Sverige. Ett arbete har varit överflyttning av medlemsregistret till central nivå. Det finns många fördelar med det, bland annat ekonomiska, men det återstår en del arbete med att svetsa samman de båda organisationerna.

Resorna i föreningens regi är viktiga och attraherar många. Under 2024 genomfördes resor till Stockholms skärgård, Österlen, Falsterbo, Öland och Hönö. Rese-

verksamheten ger ett visst överskott som går till fågelskyddet.

En av föreningens stora inventeringsinsatser under 2023, om gässens rastvanor i landskapet Närke, upprepades i lite mindre omfattning även under 2024. Nu finns en utökad kunskapsgrund att stå på, och denna kunskap har inneburit en internationell uppmärksamhet. NOF har därför anmält intresse att delta i ett forskningsprojekt baserat i Danmark som rör rastande gäss i norra Europa.

Vår tidskrift Fåglar i Närke, vår hemsida, vår Facebookgrupp och vårt övriga informationsmaterial har med sin enhetliga och genomtänkta grafiska profil haft stor genomslagskraft. Sammantaget fungerar våra media på olika sätt mycket bra i kommunikationen med medlemmar, myndigheter och allmänhet. Nästa steg blir att utöka kontakten till medlemmarna via mejl eller sms för att ännu snabbare och bättre kunna utnyttja de resurser som finns i NOF.

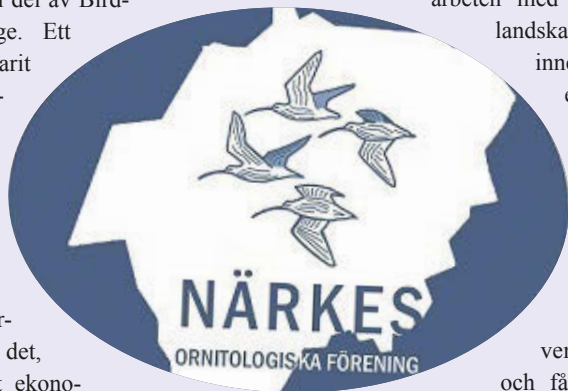
De goda relationerna som Närkes Ornitologiska Förening har till naturvårdsorganisationer, leder till allt tätare sam-

arbeten med naturvården i landskapet. Inte minst

innebär uppgåendet i Kedjan att NOF både kan få delta i och ges möjligheter till fågelskyddsåtgärder, inventeringsprojekt och fågelinformation

i samverkan på nationell och europeisk nivå.

Årets verksamhet visade på ett överskott på 14 462 kr. Verksamhetsberättelsen och övriga handlingar som presenterades på årsmötet finns i sin helhet finns att läsa på hemsidan.

VEM GÖR VAD

i styrelsen 2025?

Tre nya ledamöter valdes in i NOFs styrelse i samband med årsmötet i februari. Två ledamöter avgick. Det innebär att styrelsen utökas med en person och under kommande år består av totalt tio personer. Nu har styrelsen fördelat sina arbetsuppgifter:

Anders Nydahl:

Ordförande, medlemsfrågor, försäljning

Catarina Ericson:

Vice ordförande, sekreterare, IT, hemsidan

Johan Miller (ny):

Kassör, utomhusaktiviteter

Anders Bro:

Skrivelser/remisser, ansökningar och samråd, inomhusmöten

Anastasia Valenta:

Inomhusmöten, integration

Lars Johansson:

Fågelskydd, jaktfrågor, utomhusaktiviteter, studiecirkel, ringmärkning

Peter Åslund:

Kontakter med BirdLife Sverige, skrivelser/remisser, ansökningar och samråd, resor

Anders Silvetärn:

Utomhusaktiviteter, inomhusmöten, medlemsregister

Peter Klevnäs (ny):

Remisser, ansökningar och samråd, inomhusmöten, utomhusaktiviteter

Seppo Leppälampi (ny):

Ringmärkning, utomhusaktiviteter, inomhusmöten.

Imponerande cykeltur under årets **Artrace**

EN GNISTRANDE vacker vinterdag när årets Artrace avgjordes i början av januari. Här en bild från Hjälmarens iskanter.

LÖRDAGEN den 4 januari avgjordes årets upplaga av Artracet i Närke. Fjorton lag deltog: tolv i bilåkarklassen, två lag cyklade. Totalt sågs 75 olika arter. Efter en mild december inleddes 2025 med snö och minusgrader: vinter! En härlig start för fågelåret är som alltid Artracet i Närke.

TEXT: URBAN THOLÉN FOTO: EVA GEORGII-HEMMING

Några av de deltagande lagen var ute och rekade inför tävlingen precis före nyårshelgen. För de lagen hade förutsättningarna ändrats ganska radikalt. I stället för plusgrader, barmark och öppna vatten genomfördes årets Artrace i temperaturer mellan 10 och 8 minusgrader och många frusna vattendrag.

Trots att det var bister gav sig Albin Mauritzon och Ruben Liimatainen i väg på cykel till Kilsbergen och Villingsbergs skjutfält.

– Det tog lite längre tid än beräknat att cyk-

la till skjutfältet, vi kom fram klockan 9:30. Vi cyklade via Garphyttan till Hällsjö mossen, berättade Albin Mauritzon.

– När vi skulle cykla vidare till Berga var det oplogat på Mygelvägen, men det fanns ändå bilspår att balansera på. Albin och Ruben var ändå nöjda med cykelturen där de totalt kryssade 30 olika arter.

Ett annat lag vars kämparanda utmärkte sig var Gärdsmygarna. Dom väjde för icke-skådare på Västra rakan i Kvismaren och hamnade i diket. Trots att flera lag försökte komma till undsättning och knuffa och dra så låg bilen där den låg. Bara att ringa på bärgning. Det tog sin tid, men sedan var dom på igen och gick i mål på stronga 43 arter.

– Ja, men vi fick ju i alla fall in snösparv när vi stod och väntade, konstaterade Maria Wanche som var en i laget.

Årets Artrace blev ett jämnt race. Mellan de sex första lagen skiljde endast nio arter. Men, återigen stod Andreas Sandberg och det lag han anförde (i år med dotter och svärson) som vinnare i bilklassen. Laget Svärsonens eld-dop fick ihop 62 arter, medan Skönheten och odjuren som kom tvåa, landade på 58 arter. På tredjeplats kom Jizzarna feat. Sträcktomten med 56 arter. Ekoklassen vanns av Cykelskådarna med imponerande 42 arter.

På NOFs hemsida finns alla resultaten.

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

HELA VÅRENS

TORSDAG 3 APRIL

Biologisk ennfold i odlingslandskapet

Samling kl. 18 vid infarten mot Norra Ormesta invid Närkes Maskin. Vi gör en promenad bland odlingslandskapetets fåglar i jordbruksmarkerna vid Ormesta. Åkermarkerna ligger strax söder om Oset. Kontrasterna i fågellivet är påtagliga trots närheten till de rika våtmarkerna.

Info: Lars Johansson 070 558 99 06.

SÖNDAG 6 APRIL

Vandring till Yxnäset

Vi rör oss i lugnt tempo genom omväxlande natur och gör stopp för att lyssna och spana efter fåglar. Vid Hjälmarstranden tänder vi en brasa, värmer oss och njuter av den stilla omgivningen. Glöm inte att klä dig efter väder! Detta är ett samarrangemang med Östernärkes naturvårdsförening. Samling parkeringen Bondevrak kl. 9.

Mer info: Lars Lektér 070 225 23 27.

TISDAG 15 APRIL

Fågelguidning i Gamla parken, Svartå

Hur många fåglar och arter kan man se och höra i denna spännande biotop en kväll i mitten av april? Du behöver inte vara erfaren fågelskådare för att hänga med, alla är hjärtligt välkomna. Samling kl. 19. Hembygdsgårdens parkering, Bruksgatan 11. Ta med fika. För mer info: Bengt Andersson 070 693 33 65.

TORS 17 – MÅN 21 APRIL

Påskrally

Vi skådare i Närke utmanas av skådarna i Västmanland i en lättsam kryssartävling. Man kan tävla i flera klasser och det gäller att samla så många kryss som möjligt under fem dagar. Läs mer på sidan 9 i detta nummer eller på hemsidan, där du också kan följa tävlingen.

FREDAG 18 APRIL (LÅNGFREDAG)

Vandring i Garphyttans nationalpark

Följ med på en härlig promenad genom den vackra nationalparken och lyssna efter fåglar. Här finns många arter av hackspettar och skogshöns. Östernärkes naturvårdsförening och NOF arrangerar. Samling parkeringen kl. 8. För mer info: Valdemar Andersson 070 456 78 25.

FREDAG 18 APRIL (LÅNGFREDAG)

Skymningsfåglar

Vi tänder en brasa och tar en promenad på någon kilometer i skymningen. Där hoppas vi höra morkulla, och kanske någon uggle. Samling Ässkogstorp kl. 19. Info: Lars Johansson 070 558 99 06.

LÖRDAG 19 APRIL (PÅSKAFTON)

Bland fåglar och snokar

Naturreservatet Kvismaren är en av Mellansveriges häftigaste våtmarker. Vi kommer även besöka Öby kulle i reservatets mitt, där en stor mängd ormar samlas bland solvarma stenar innan de ringlar ut i Kvismaredalen. Samling kl. 8 Öby kulle.
Anders Nydahl 070 309 16 83 vet mer.

MÅNDAG 21 APRIL (ANNAND. PÅSK)

Hedens våtmark

Upptäck en ny fågelmark på väster i Örebro. Samling invid Mellringe IP, där det finns gott om plats för bilen. Start kl. 7 och räkna med fågelskådning någon timme. För mer info: Ove Pettersson 070 910 69 65.

SÖNDAG 27 APRIL

Mångfald och enfald i odlingslandskapet

Vi provar på kontrasterna mellan intensivt jordbrukslandskap och ett småbrutet landskap i området väster om Örebro flygplats. Samling kl. 8 vid Sannakroa. Exkursionen beräknas vara klar kl. 11. För mer info: Lars Johansson 070 558 99 06.

TORSDAG 1 MAJ

Fåglarna i Gamla parken, Svartå

I den anrika miljön i parken finns det härliga stigar, fina broar och en rastplats. Än finns fåglarna kvar i denna vattenrika och lövskogsdominerade oas mitt i det lilla samhället. Häng med på en härlig fågeltur. Samling kl. 7 Hembygdsgårdens parkering, Bruksgatan 11. Ta med fika. Guide: Bengt Andersson 070 693 33 65.

TORSDAG 1 MAJ

Osetguidning

För 74:e året i en obruten följd blir det guidningar i Oset under maj månad. Den första guidningen i år blir den 1 maj. Hur långt har våren kommit? Räkna med en fyra timmar härlig promenad i det stadsnära naturreservatet. Ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. För mer info: Lars Johansson 070 558 99 06.

LÖRDAG 3 MAJ

Fågeltornskampen

Lättsam tävling där det gäller att få ihop så många arter som möjligt under åtta timmar. Samla ihop några kompisar och bilda ett lag, bemanna ett torn (eller liknande) och kryssa flitigt mellan klockan 05 och 13. För mer info: Kent Halttunen 070 216 11 30.

SÖNDAG 4 MAJ

Osetguidning

På Fågelskådningens dag har du möjlighet att följa våren via fåglarnas ankomst. Har den svartvita flugsnappare anlänt? Och vilka andra vårfåglar finns i det sköna

naturreservatet Oset. Förbered dig på en fyra timmars promenad, och ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. För mer info: Anders Nydahl 070 309 16 83.

SÖNDAG 4 MAJ

Dubbelbeckasinlyssning Rånneasta

Ytterligare en möjlighet på Fågelskådningens dag. Är det rätt kväll för att höra dubbelbeckasin, och kanske även dvärgbeckasin? Samling kl. 21 vid Rånneasta, norra delen av Tysslingen. För mer info: Ronnie Lindqvist 070 262 14 17.

ONSDAG 7 MAJ

Osetguidning

Vill du veta vilka fåglar som Oset kan bjuda på en kväll? Häng med på en härlig promenad genom det stadsnära naturreservatet. Samling Skebäcksparkeringen kl. 18. För mer info: Lars Johansson 070 558 99 06.

FREDAG 9 MAJ

Dubbelbeckasinlyssning Oset

Ytterligare ett tillfälle att lyssna till dubbelbeckasinens härliga sång. Samling kl. 21.30 vid södra Näsbytorner, Oset, Ormestagatan. För mer info: Lars Johansson 070 558 99 06.

SÖNDAG 11 MAJ

Osetguidning

Upplev alla fåglar och vandra i långsam takt genom det natursköna Oset. Kunnige guiden Lars Johansson berättar allt som fåglar och om området. Räkna med en fyra timmar härlig promenad, och ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. Info: Lars Johansson 070 558 99 06.

ONSDAG 14 MAJ

Fåglarna i Gamla parken, Svartå

Har alla vårfåglar anlänt till denna lilla oas mitt i samhället? Följ med på en härlig fågelpromenad. Samling kl. 19. Samling Hembygdsgårdens parkering, Bruksgatan 11. Ta med fika. Guide: Bengt Andersson 070 693 33 65.

ONSDAG 14 MAJ

Osetguidning

Sugen på en kvällspromenad i Oset för att uppleva alla vårfåglarnas sång? Följ med på en tre timmar fin promenad med fåglarna i fokus. Samling Skebäcksparkeringen kl. 18. Mer info kan du få av: Ronnie Lindqvist 070 262 14 17.

SÖNDAG 18 MAJ

Osetguidning

Hur långt har våren kommit? Är alla sångarna på plats? Häng med på en långsam promenad (fyra timmar) genom det natursköna Oset och upplev vårens ankomst. Kunnige guiden Lars Johansson är ledare för exkursionen. Ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. Mer info: Lars Johansson 070 558 99 06.

ONSDAG 21 MAJ

Osetguidning

Vill du uppleva alla fåglar som du kan höra och se i det stadsnära naturreservatet Oset? Då har du chansen denna onsdagskväll att följa med kunnige guiden Lars Johansson på en promenad som varar i tre timmar. Samling Skebäcksparkeringen kl. 18. För mer info: Lars Johansson 070 558 99 06.

SÖNDAG 25 MAJ

Osetguidning

Sista söndagsguidningen genom Oset. Har alla vårfåglarna kommit? Är rosenfinnen på plats? Häng med kunniga guider runt på en härlig och långsam promenad och upplev alla fåglar som är på plats. Räkna med fyra timmar, ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. För mer info: Lars Johansson 070 558 99 06.

ONSDAG 28 MAJ

Osetguidning

Detta är vårens sista guidning i det stadsnära naturreservatet. Nu är alla vårfåglar på plats och man har chans att höra alla sångare gå i gång. Missa inte denna härliga försommarpromenad. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. För mer info: Lars Johansson 070 558 99 06.

TORSDAG 5 JUNI

Nattfågellyssning

Följ med och lyssna på nattfåglarnas sköna sång. Åt vilket håll vi åker beror på hur rapporterna kommit in. Samling kl. 20 på västra parkeringen Haga centrum. Åter senast midnatt. För mer info och samåkning, se hemsidan.

LÖRDAG 7 JUNI

Stenstadens fåglar

Börja dagen med en tidig promenad från Skytteparken till Slottet. Samling i hörnet Skyttegatan – Slussgatan redan kl. 05. Promenaden genom staden brukar ta knappa tre timmar, och efter det sitter en frukost hemma väldigt bra. För mer info: Lars Johansson 070 558 99 06.

Vinterfåglar inpå knuten 2025

MÅNGA färgglada domherrar vid "Vinterfåglar inpå knuten".

Domherre starkt på G –men ännu bara i norr

KANSKE innebär årets "Vinterfåglar inpå knuten" att det tidigare så regelbundna mönstret är på väg att brytas. Visserligen är talgoxen fortfarande den klart talrikaste arten sett till landet i stort, men i hela norra Sverige har domherren tagit över.

Det är nämligen ingen överdrift att säga att domherren är den klart populäraste gästen vid våra fågelmatningar. Den har förmåga att lysa

upp även grå vinterdagar, och den har sedan länge också varit en symbol för vintern i allmänhet och julen i synnerhet. Näst efter tomtar är till exempel domherren den varelse som oftast figurerat på julkort.

Årets Vinterfåglar inpå knuten är den 20:e i ordningen. Denna räkning startade 2006, och allt sedan dess har många människor bänkat sig innanför fönstret för att räkna de fåglar som dykt upp och tagit för sig av solrosfrön, talgbollar, äpplen och andra godsaker. Evenemanget har blivit populärt och numera fungerar rapporteringen både smidigt och snabbt.

Högst upp på årets topplista vid fågelborden tronar i vanlig ordning talgoxen. Så har det varit under alla de 20 år som denna räkning genomförts. Därefter kommer blåmesen och pilfinken, även det likt de flesta tidigare åren. Men avståndet mellan dessa båda och domherren har krympt under senare år, och i norra Sverige är alltså domherren allra talrikast i år.

När det gäller Örebro län så har pilfinken klättrat förbi blåmesen och finns nu på andra plats. Här intill är listan på de tio talrikaste arterna på fågelborden i länet:

TOPP 10 I ÖREBRO LÄN

1. Talgoxe
2. Pilfink
3. Blåmes
4. Domherre
5. Kaja
6. Skata
7. Björktrast
8. Steglits
9. Nötväcka
10. Grönfink

Gör en insats, inventera en våtmark

■ Har du en våtmark i din närhet, eller en som du besöker då och då? Då kan du göra en insats och bidra genom att göra en förenklad våtmarksinventering.

I Närke finns ett stort antal mindre våtmarker, och sedan några år tillbaka genomförs en förenklad inventering av några våtmarker i Närke. Våra stora våtmarker i Närke: Kvismaren, Oset-Rynningeviken och Tysslingen, täcks av andra projekt. Myrar ska heller inte inventeras; de övervakas också i andra projekt.

Fåglar som ska räknas är lommar, doppingar, hägrar, skarvar, andfåglar, tranor, sumphöns, vadare, måsar, tärnor och rovfåglar. Tättingar ska inte inventeras.

Sammanfattningsvis går det till så här:

Inventera en (1) gång per vår under perioden 10–25 maj

Välj din egen våtmark

Välj punktrutt, fågeltornsräkning eller inventeringsslinga

Väkna alla individer under en tidsrymd du själv bestämmer.

Det betyder alltså att till exempel ett besök vid ett inte alltför välbesökt fågeltorn är fullt tillräckligt för att man ska kunna vara med. Vill man hellre gå runt en liten våtmark och punkträkna eller räkna under hela slingan vid ett tillfälle, är detta också fullt tillräckligt.

Ansvarig för denna förenklade våtmarksinventering i Närke är Kent Halttunen. Några mindre våtmarker är redan bokade. Hör av dig till honom innan du börjar, så att inga våtmarker blir dubbelinventerade.

NOF och Svensk Fågeltaxering hoppas att många känner för den här metoden att övervaka svenska våtmarkers fågelfauna.

Du behövs i arbetet, hör av dig. Tveka inte - välj en våtmark och genomför en förenklad inventering. Det tar inte lång stund och du gör en viktig insats.

Kent Halttunen/NOF 070-262 11 30
kent.halttunen@outlook.com

Ekonomia
Redovisningskonsult AB

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Kent Halttunen

Nygård, Norra Folkavi
719 91 Vintrosa
070 216 11 30
kent.halttunen@outlook.com

REDAKTIONEN:

Arne Lundh

Villagatan 31
718 30 Frövi
070 202 80 64
ervalla31@hotmail.com

Charlotta Hedberg Tideman

Järnvägsgränd 32
703 62 Örebro
070 721 43 32
charlotta.tideman@gmail.com

Leif Haldorson

Brevbärargatan 52
703 78 Örebro
070 665 67 75
leif.haldorson@telia.com

Ove Pettersson

Duvstigen 13
703 48 Örebro
070 910 69 65
ovepet49@icloud.com

Anders Nilsson (grafisk form)

mediagurur@icloud.com

NÄRKES ORNITOLOGISKA FÖRENING

En ideell regional förening under BirdLife Sverige. NOF jobbar med fågelintresse, fågelskydd och fågelforskning. BirdLife Sverige ansvarar för administrationen av NOFs medlemmar och medlemsregistret. Vill du också bli medlem i NOF? Gå in på vår hemsida under fliken: Bli medlem. Årsavgiften är 250 kronor för vuxen och 50 kronor för familjemedlem (flera i familjen kan ingå i samma familjemedlemskap). För barn och ungdomar är medlemsavgiften 100 kronor per år. Som medlem får du Fåglar i Närke fyra gånger per år. Du får dessutom hänga med på alla exkursioner, resor, utbildningar och spännande möten. Ditt medlemskap innebär också att du stödjer det omfattande fågelskyddsarbete som NOF genomför varje år.

ADRESSÄNDRINGAR

Har du ändrat adress? Har du andra medlemsfrågor? Ta kontakt med BirdLifes medlemsservice: medlem@birdlife.se eller 0485-44 000 mellan 9 och 12.

FÖRENINGSLOKAL

För sammanträden finns vi på Föreningarnas hus, Slottsgatan 13 A, Örebro. För utställningsmaterial, holkar och annat försäljningsmaterial använder vi en källarlokal på Hagmarksgatan 9B i Örebro. Våra inomhusmöten sker vanligtvis på Hantverkshuset, Engelbrektsgatan 6, Örebro.

HEMSIDA

Du är välkommen att besöka oss på vår hemsida: nof.birdlife.se. Vi finns också på Facebook.

REGIONALA

RAPPORTKOMMITTÉN

Sammanställande:
Andreas Tranderyd
073 717 08 52

FÅGELSKYDDSGRUPPEN

Anders Bro
072 146 87 81
Peter Åslund
070 774 53 52

JORDBRUKSGRUPPEN

Lars Johansson
070 558 99 06

RINGMÄRKARGRUPPEN

Lars Johansson
070 558 99 06
Seppo Leppälampi
076 645 97 80

TYSSLINGE NATURCENTRUM

NOFs representant
Kent Halttunen
070 216 11 30

STYRELSEN

Anders Nydahl

Ordförande, medlemsfrågor,
försäljning
Räntmästargatan 97
702 25 Örebro
070 309 16 83
anders.nydahl@telia.com

Catarina Ericson

Vice ordförande, sekreterare,
hemsidan, IT
Fredsgatan 34
703 62 Örebro
070 342 61 55
catarina-nof@outlook.com

Peter Klevnäs

Remisser, ansökningar och
samråd, inomhusmöten,
utomhusaktiviteter
Mossvägen 9
719 40 Garphyttan
070 310 41 36
bopeter@me.com

Johan Miller

Kassör,
utomhusaktiviteter
Markavägen 9
7105 95 Örebro
076 102 56 75
johan.miller@telia.com

Seppo Leppälampi

Ringmärkning,
utomhusaktiviteter,
inomhusmöten
Emausvägen 1
732 33 Arboga
076 645 97 80
seppo157@gmail.com

Anders Bro

Remisser, ansökningar,
inomhusmöten
Viktoriaagatan 20
703 55 Örebro
072 146 87 81
andersingvar64@gmail.com

Peter Åslund

BirdLife-kontakter,
remisser, resor
Hästhagsvägen 1
702 27 Örebro
070 774 53 52
konsult.peteraslund@gmail.com

Anders Silvetärn

Utom-/inomhusevenemang,
medlemsregister
Runnabyvägen 13 g
705 92 Örebro
072 733 87 72
joanders@live.se

Så går det när man man **inte** gör jobbet

HÄR följer ett samtal mellan två skådare i Närke om hur lätt det är att göra misstag som fågelskådare, inte minst när det gäller fel fågel vid fel tidpunkt. Samtalet förs mellan **Ove Pettersson** och **Kent Halttunen**.

Kent Halttunen (**KH**): Ove, har du gjort någon miss när det gäller tidiga vårfåglar?

Ove Pettersson (**OP**): Jo, det har väl de flesta gjort; det är mänskligt att ta saker för givet.

KH: Minns du någon särskild händelse?

OP: Jodå, en del händelser är svåra att glömma. En vacker vårdag den 3 april 2019 skådade jag vid södra Tysslingen. Jag glädde mig åt årets första skogssnäppa, som rastade på maden framför mig. Just den morgonen hade det varit ett ovanligt stort inflöde av skogssnäppor i Närke.

KH: Men det var väl inget konstigt?

OP: Nej, inte det. Men jag åkte vidare till den nya plattformen vid Åkerbymaden. Även där rastade en skogssnäppa. Och så plötsligt ser jag en grönbena, jag vrider om okularet till maximal förstoring på tubkikaren och zoomar in snäppan som går intill skogssnäppan. Jag noterar alla typiska kännetecken för en grönbena.

KH: Och du reagerade inte på att det var tidigt för en grönbena?

OP: Nej, inte på en gång, men när jag rapporterade grönbenan på Artportalen (AP) kom det väldigt snabbt ett rapportkrav från Regionala rapportkommittén i Närke (Rrk).

KH: Kul för dig, som är en av sex personer som är invalda i Rrk! Brukar ni skicka rapportkrav till er själva, ni som ska granska alla fynd på AP?

OP: Så går det inte riktigt till. Ibland har vi lagt in så att det automatiskt blir ett rapportkrav: det gäller ovanliga arter och ibland även när en art upptäckts tidigare än normalt. Och vi granskar förstås inte våra egna fynd – det får någon annan i Rrk göra.

KH: Hur gick det med den tidiga grönbenan?

OP: Jo, när jag började skriva raritetsrapporten insåg jag att det var en väldigt tidig grönbena, ja faktiskt en av de tidigaste grönbena någonsin i Sverige! Men eftersom jag var säker, skrev jag en detaljerad rapport, som sedan skulle vidare till Nationella rapportkommittén.

KH: Och vad sa de?

OP: De underkände fyndet, brist på bevis!

KH: Hur kändes det?

OP: Snopet förstås, inte minst med tanke på att jag borde ha fotograferat fågeln, eller bitt någon av fågelskådarkompisarna med bra kamera ta åtminstone ett dokumentationsfoto. Självt då, har inte du bommat någon gång?

KH: Som du sa, det har väl alla.

OP: Berätta!

KH: Jag och Helny Olsson hade räknat in 3 170 sångsvanor vid Rånesta, norra delen av Tysslingen. Det var den 16 mars 2020 och plötsligt kom det en riktigt störtskur. När regnet var över stod det plötsligt tre spovar vid Blackstaans mynning.

OP: Och vad var problemet?

KH: Jo, det var ett jäkla långt avstånd och dåligt ljus. Vi kunde i vart fall se att näbbarna var raka. Alltså myrspov eller rödspov, insåg jag. Men det var tidigt på året för både de arterna.

OP: Vad gjorde du då?

KH: Jag kollade snabbt på AP. Det fanns bara ett fynd av rödspov i landet, 1 ex. i Skåne någon dag tidigare. När det gällde myrspov var det också väldigt sparsamt med fynd, enstaka observationer och alla i Skåne. Usch, vilken sits. Tre röd- eller myrspovar har landat långt uppe i landet. Man vill ju inte rapportera fel!

OP: Den känslan känner jag igen.

KH: Jag ringde efter Lennart Eriksson som var i närheten. Han var snabbt på plats, och sa att det borde vara myrspovar.

OP: Nu kommer jag ihåg. Jag satt vid köksbordet när ni larmade ut tidiga myrspovar.

KH: Och du kom ut som ett skott till Tysslingen.

OP: Ja, det var ju en intressant observation.

KH: När du kom, hade vi varit på plats ganska länge, vi var frusna och de där spovarna stod fortfarande stilla; de frös nog också.

OP: Jag minns också att jag spanade länge på fåglarna. Till slut var det en av spovarna som vingade sig.

KH: Javisst och du ropade: de har vingband – det är rödspovar! Det var tur att du kom, annars hade de blivit rapporterade som myrspovar.

KLANTDUELL: Kent H vs. Ove P.

